

رایونی فریگی ساریت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

جامعه و فرهنگ قرقیزستان

دوره مسلسل: ۱۰۰

دوره جدید - شماره ۲۰

نیم اول آبر ۱۴۰۲

رایزنی فرهنگی
سفارت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

دو هفته نامه جامعه و فرهنگ قرقیزستان

نشریه فارسی رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

مدیرمسئول و سرپرستار: ابوذر طوقانی
گردآوری و ترجمه مطالب: جاوید میرزایف
طراحی و صفحه آرایی: النورا نوسوبعلی یوا

نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.
درج مطالب در این نشریه الزاماً به معنی تأیید تام و تمام محتوای آنها نیست.

قرقیزستان، بیشکک، خیابان عشق آباد، شماره ۲۵

+۹۹۶۳۱۲۹۰۳۷۹۹

raizani.ir.kg@mail.ru

https://t.me/iran_culture_kg

https://www.instagram.com/iran_culture_kyrgyzstan/

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100083784185016>

https://www.youtube.com/channel/UCprdXoZpYgFENpOI_3KmdlG

<https://ky.icro.ir/Bishkek>

درباره ماهنامه «جامعه و فرهنگ قرقیزستان»

شناخت و درک صحیح جامعه و فرهنگ کشورهای دیگر به ویژه کشورهای همسایه و پیرامون، پایه و اساس برقراری و توسعه روابط فرهنگی با آنهاست و بدون این شناخت، سیاستگذاری، برنامه ریزی و فعالیت فرهنگی بین المللی و منطقه ای اعتبار و اثربخشی مناسبی نخواهد داشت. توسعه صحیح روابط فرهنگی ایران و منطقه آسیای مرکزی (در اینجا قرقیزستان) نیز مستلزم دستیابی به درکی درست و مبتنی بر واقعیات عینی از جامعه و فرهنگ امروز این کشورها و مردمانی است که در این منطقه زندگی میکنند.

ارائه تصویری روشن و مبتنی بر عینیات از جامعه و فرهنگ آسیای مرکزی و تحولات، سیاست ها، برنامه ها و اقدامات مهم این کشورها در حوزه جامعه و فرهنگ می تواند ضمن کمک به تأمین اشراف خبری-اطلاعاتی نظام به مسائل و تحولات دینی فرهنگی منطقه و محیط بین الملل، مراکز و نهادهای تصمیم گیر در داخل کشور را در اتخاذ سیاست ها و راهبردهای بلندمدت و کوتاه مدت فرهنگی و تنظیم روابط فرهنگی بر اساس مختصات هر یک از کشورهای منطقه یاری نماید.

رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در جمهوری قرقیزستان با درک این مسئله و با وقوف بر اهمیت اطلاع رسانی درست و به موقع از تحولات و رویدادهای فرهنگی اجتماعی منطقه، تهیه و انتشار دوهفته نامه «جامعه و فرهنگ قرقیزستان» را از جمله برنامه های ثابت خود قرار داده است. حفظ و استمرار روند شکل گرفته و نهادینه شده برای تهیه و انتشار این نشریه، تنوع و غنای محتوای آن، در طول این سال ها به عنوان یک سیاست و خط مشی کلی از سوی نمایندگی فرهنگی دنبال شده است.

در سال پنجم (۱۴۰۲) انتشار این نشریه و در دوره جدید فعالیت رایزنی، تلاش می شود ارائه محتوای غنی، اخبار رویدادهای فرهنگی قرقیزستان و در موارد مقتضی ارائه تحلیل روند رویدادها و همزمان افزایش کیفیت طراحی و صفحه آرایی بیش از پیش مورد توجه و اهتمام قرار گیرد. امید می رود خوانندگان مطالب این دوهفته نامه با ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات ما را در ارتقای کیفیت و محتوای مطالب یاری نمایند.

ابوذر طوقانی

رایزن فرهنگی ج.ا.ایران در

بیشکک - قرقیزستان

فهرست مطالب این شماره:

- قرقیزستان: تقسیمات کشوری و جمعیت 5
- شهر بیشکک - پایتخت جمهوری قرقیزستان 14
- دیدنی‌های استان چوی 26
- دیدنی‌های استان اوش 39
- دیدنی‌های استان جلال آباد 46
- دیدنی‌های استان ایسیق کول 53
- دیدنی‌های استان باتکن 63
- دیدنی‌های استان نارین 68
- دیدنی‌های استان تالاس 75

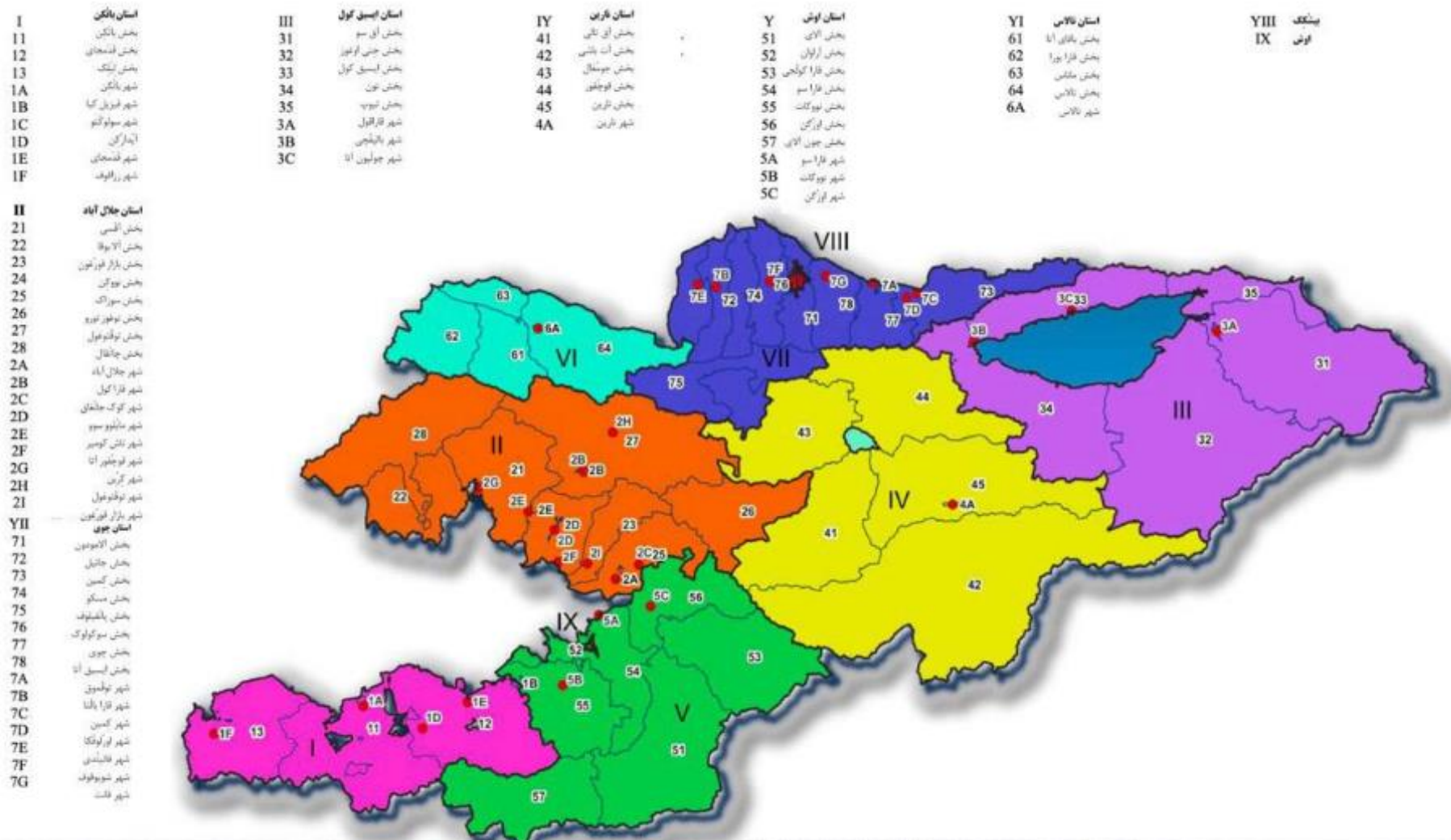
تقسیمات کشوری و جمعیت جمهوری قرقیزستان

جمهوری قرقیزستان از 7 استان و 2 شهر دارای اهمیت کشوری (بیشکک و اوش) تشکیل شده است. هر استان شامل بخش‌ها و شهرهای دارای اهمیت استانی است. بخش‌ها شامل شهرهای دارای اهمیت بخشی، شهرک‌ها و دهستان که روستاها را دربر می‌گیرد، هستند (نقشه 1).

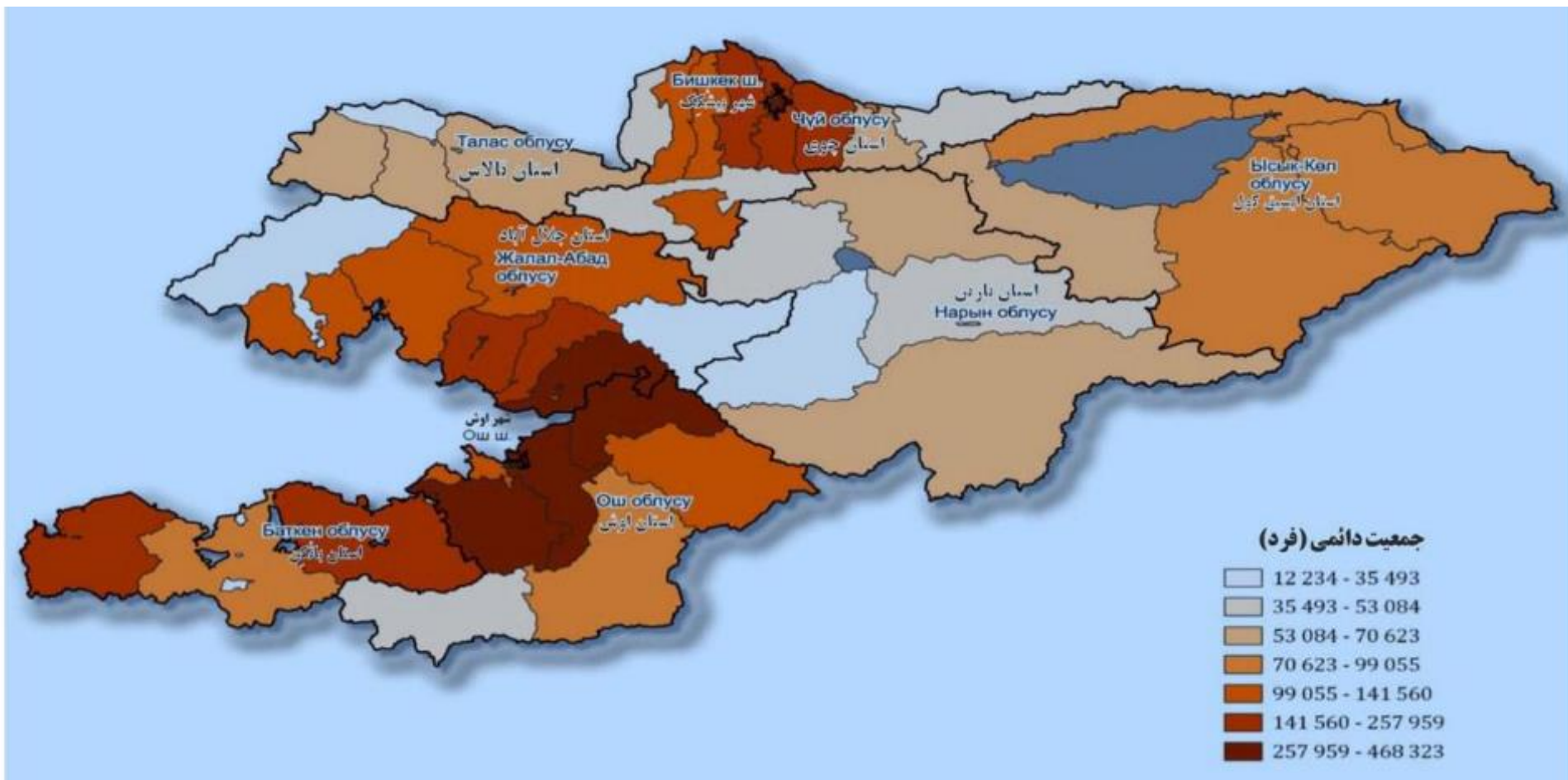
جمعیت شهری که 35 درصد از کل جمعیت دائمی کشور را تشکیل می‌دهند، در 32 شهر و ۱۲ شهرک زندگی می‌کنند که تقریباً 98 درصد از آنها در شهرها به سر می‌برند. جمعیت روستایی در 452 دهستان که شامل 1981 روستا هستند، زندگی می‌کنند.

تقسیمات کشوری جمهوری قرقیزستان

جمعیت دائمی جمهوری قرقیزستان

ترکیب ملی جمعیت (در ابتدای سال، افراد)

2023	2022	2021	2020	2019		#
7 037 590	6 747 323	6 636 803	6 523 529	6 389 500	همه جمعیت	
—	4 995 877	4 896 182	4 804 369	4 695 646	قرقیزها	1
—	335 237	341 351	344 950	348 935	روسها	2
—	999 300	985 358	964 379	940 628	ازبکها	3
—	8 402	9 243	9 943	10 600	اوکراینیها	4
—	7 886	8 132	8 179	8 201	آلمانیها	5
—	26 079	26 507	26 732	26 992	تاتارها	6
—	36 854	36 706	36 396	36 022	قزاقها	7
—	759	778	788	793	ارمنیها	8
—	60 148	58 913	57 612	56 219	تاجیکها	9
—	21 607	21 389	21 153	20 771	آذربایجانیها	10
—	1 709	1 708	1 707	1 701	چینیها	11
—	705	736	768	816	بلاروسیها	12
—	574	575	574	569	گرجیها	13
—	141	144	148	148	لیتوانیاییها	14
—	356	362	361	369	مولداویها	15
—	75	74	75	74	لتونیاییها	16
—	2 159	2 150	2 150	2 142	ترکمنها	17
—	87	93	95	96	استونیاییها	18
—	422	433	445	447	یهودیان	19
—	61 033	60 210	59 367	58 168	اویغورها	20
—	76 573	75 437	73 977	72 240	دوئنگانها	21
—	16 950	17 094	17 124	17 105	کره‌ایها	22
—	45 899	45 322	44 773	44 112	ترکها	23
—	48 491	47 906	47 464	46 706	ملیت‌های دیگر	

تعداد و توزیع جمعیت

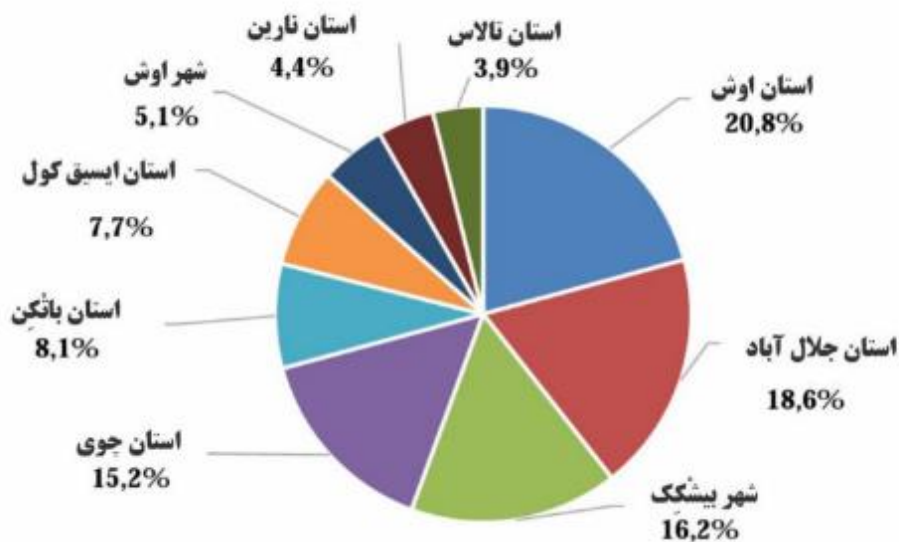
توزیع نابرابر جمعیت در سراسر قلمرو جمهوری قرقیزستان یکی از ویژگی‌های آن است. قرقیزستان در کل کشوری کم جمعیت است. میانگین تراکم جمعیت دائمی 35 نفر در هر کیلومتر مربع می‌باشد. همچنین مناطق بسیار کم جمعیت (در مناطق کوهستانی) و تمرکز زیاد جمعیت در دره‌ها و شهرها وجود دارد که این امر بیشتر به دلیل ویژگی‌های طبیعی و اقلیمی و ویژگی‌های اقتصادی کشور است (نقشه 2).

دره چویی پرجمعیت‌ترین منطقه است که 10.2 درصد از خاک کشور را اشغال می‌کند. در اینجا - که شرکت‌های صنعتی در آن متمرکز شده‌اند و کشاورزی توسعه یافته است - 31.4 درصد از کل جمعیت، از جمله ساکنان بیشکک زندگی می‌کنند و تراکم جمعیت 107 نفر در هر کیلومتر مربع است. مناطق نسبتاً پرجمعیت قرقیزستان شامل استان اوش و شهر اوش (61 نفر در هر کیلومتر مربع) است که 25.8 درصد از جمعیت در آن زندگی می‌کنند. تراکم جمعیت استان‌های باتکن، جلال آباد و تالاس به ترتیب 33، 38 و 24 نفر در هر کیلومتر مربع است. استان‌های دارای جمعیت کم با تراکم جمعیت کم نارین و ایسیق کول هستند (به ترتیب 7 و 12 نفر در هر کیلومتر مربع).

در آمار جمعیت‌شناسی از دو دسته جمعیت فعلی و جمعیت دائمی استفاده می‌شود. جمعیت دائمی جمعیتی است که به طور دائم در یک قلمرو معین ساکن هستند، از جمله افرادی که در زمان سرشماری به طور موقت غایب هستند. جمعیت دائمی جمهوری قرقیزستان تا 25 مارس 2022 میلادی 6,936,156 نفر، از جمله 2,408,183 نفر جمعیت شهری و 4,527,973 نفر جمعیت روستایی بوده است.

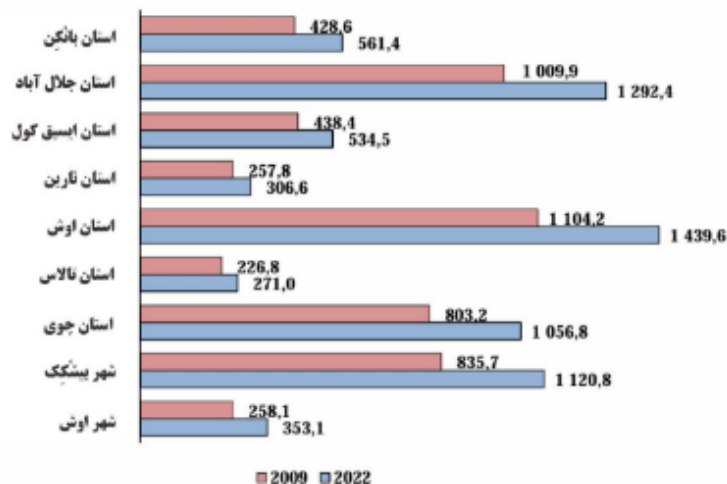
طی سیزده سال پس از سرشماری سال 2009، جمعیت دائمی جمهوری قرقیزستان 1,573,400 نفر یا 29.3 درصد افزایش یافته است، از جمله 581 هزار نفر یا 31.8 درصد جمعیت شهری و 992,300 نفر یا 28.1 درصد جمعیت روستایی.

نمودار 1: توزیع جمعیت دائمی بر اساس قلمرو در سال 2022 (به صورت درصدی از کل)

رشد تعداد جمعیت دائمی به تفکیک مناطق کشور برای سال‌های 2022-2009 ناهموار بوده است. بیشترین رشد در تعداد جمعیت دائمی در شهرهای اوش با 36.8 درصد و بیشکک با 34.1 درصد و استان‌های چویی با 31.6 درصد و باتکن با 31 درصد مشاهده شده است، در حالی که در سایر مناطق این رشد زیاد نبوده است، از جمله در استان نارین 18.9 درصد و در استان تالاس 19.4 درصد.

نمودار 2: تغییر در تعداد جمعیت دائمی بر اساس قلمرو (هزار نفر)

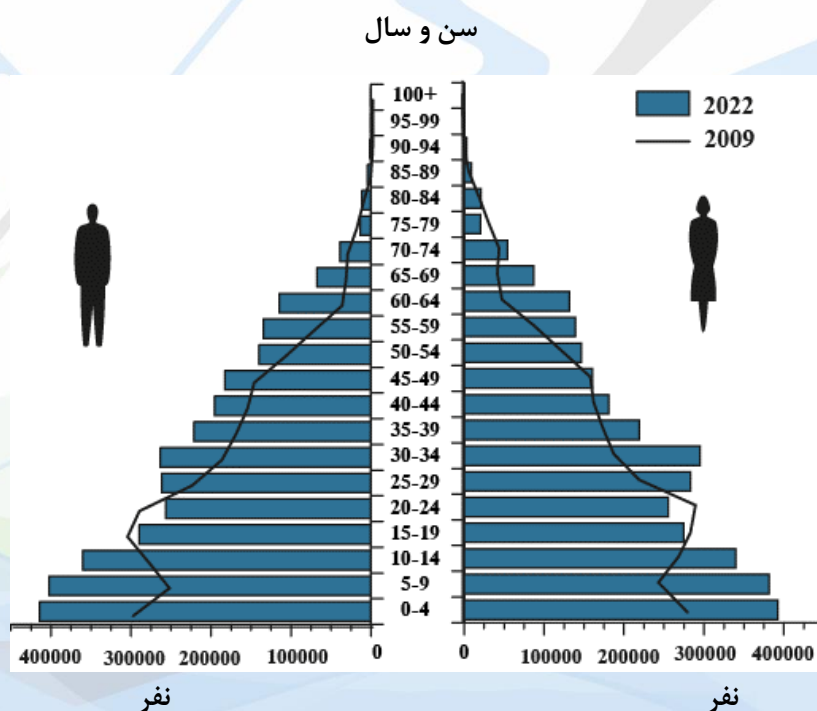

تکامل فرآیندهای جمعیتی و جریان‌های مهاجرت، چه داخلی و چه خارجی، بر تغییر ساختار جمعیت بر اساس جنسیت و سن تأثیر گذاشته است. در سال 2022 تعداد زنان بیشتر از تعداد مردان باقی مانده و به 781٠٠ نفر (71 هزار نفر در سال 2009) رسیده است. افزایش جزئی در این تفاوت بین مردان و زنان تأثیری بر نسبت آنها نداشته است. اگر در سال 2009 به ازای هر 1000 زن 974 مرد وجود داشت، پس در سال 2022 به ازای هر 1٠٠٠ زن 978 مرد موجود است.

یکی از ویژگی‌های مهم جمعیت کشور نسبت گروه‌های سنی کمتر از سن کار، سن کار و مسن‌تر از سن کار است. در سال 2022، 35 درصد از کل جمعیت را کودکان و نوجوانان، 57 درصد را افراد در سن کار و 8 درصد را افراد مسن‌تر از سن کار تشکیل می‌دادند.

افزایش تعداد زنان بر تعداد مردان پس از 45 سالگی شروع می‌شود و در سنین بالای 80 سال تعداد زنان تقریباً 2 برابر مردان است. اثرات جنگ و طول عمر کمتر مردان نسبت به زنان دلیل این تفاوت است.

نمودار 3: هرم جنسی و سنی جمعیت دائمی

جنگ جهانی دوم تأثیر قابل توجهی بر ساختار سنی جمعیت داشت که منجر به کاهش تعداد موالید شد، چه در سال‌های جنگ و چه در آن سال‌هایی که زنان نسل جنگ و نسل دخترانشان به سن باروری رسیدند. در ساختار جمعیت در سال 2022 نسبت افراد در گروه‌های سنی ۷۹-۷۵ و ۸۴-۸۰ سال به طور قابل توجهی کاهش یافته است، نسلی که در سال‌های جنگ و پس از آن متولد شده‌اند.

مهاجرت جمعیت

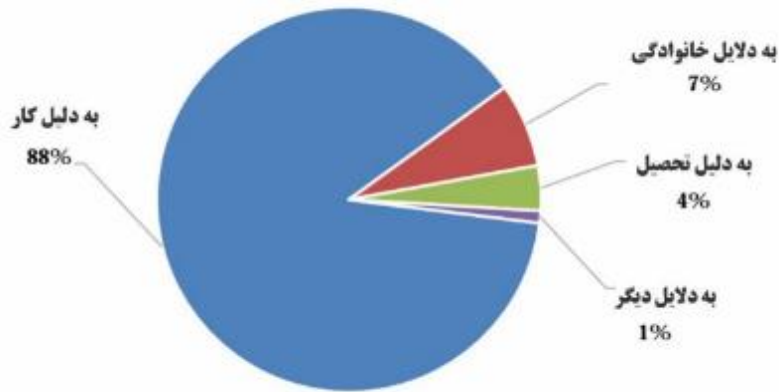
تفاوت اصلی بین سرشماری سال 2022 با سرشماری‌های قبلی گنجاندن یک سری سوالات در مورد کار و مهاجرت در برنامه سرشماری کشورهای عضو اتحادیه کشورهای مستقل هم‌سود (CIS) و اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) است.

بر اساس سرشماری سال 2022، از کل جمعیت دائمی کشور، ۱ میلیون و 94.5 هزار نفر از محل سکونت خود موقتا غایب بوده‌اند که از این تعداد 964.6 هزار نفر (88.1 درصد) به دلیل کار، 77.4 هزار نفر (7.1 درصد) به دلایل خانوادگی، 41.4 هزار نفر (3.8 درصد) به دلیل تحصیل و 11.1 هزار نفر (1.0 درصد) به دلایل دیگر بوده است.

از مجموع غایبان موقت، 876.9 هزار نفر (80.1 درصد) از کشور خارج شده و 217.6 هزار نفر (19.9 درصد) در داخل کشور مهاجرت کرده‌اند.

بخش عمده کسانی که خارج از کشور بودند، یعنی 872.9 نفر (99.5 درصد) به کشورهای هم‌سود (CIS) و 4 هزار نفر (0.5 درصد) به کشورهای خارج از CIS رفتند.

نمودار 4: توزیع جمعیت موقتا غایب بر اساس دلایل غیبت موقت (به صورت درصدی از کل)

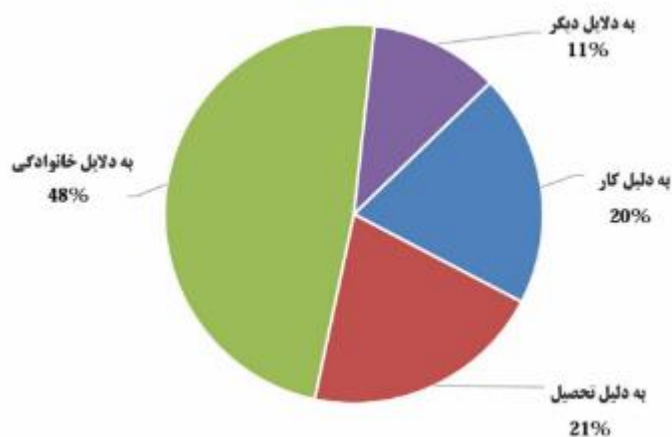

از مجموع افرادی که محل سکونت خود را ترک کرده‌اند، 77.9 هزار نفر (7.1 درصد) کمتر از یک ماه غایب بوده‌اند، ۱ میلیون و 16.6 هزار نفر (92.9 درصد) از یک ماه تا یک سال غایب بوده‌اند.

برای اولین بار در سرشماری سال 2022 اطلاعاتی در مورد تعداد اتباعی که بیش از یک سال پیش کشور را ترک کرده‌اند جمع‌آوری شد. این دسته از افراد، طبق توصیه‌های سازمان ملل متحد، در جمعیت کشور قرار نمی‌گیرند. بر اساس سرشماری سال 2022، بیش از 199409 نفر جمهوری قرقیزستان را ترک کرده‌اند و در زمان سرشماری به مدت بیش از یک سال غایب بودند.

در سرشماری نفوس و مسکن، ساکنان موقت نیز مشمول پوشش بودند که تعداد آنها 305.7 هزار نفر بود که بخش عمده آنها، یعنی 148 هزار نفر (48 درصد) به دلایل خانوادگی، 63.2 هزار نفر (21 درصد) به دلیل تحصیل و 60.8 هزار نفر (20 درصد) به دلیل کار به طور موقت زندگی می‌کردند.

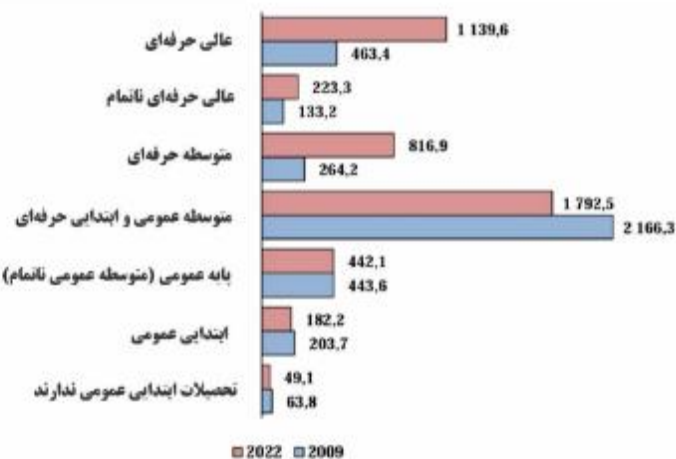
نمودار 5: توزیع ساکنان موقت

سطح تحصیلات و سواد مردم

نتایج سرشماری سال 2022 تأیید کرد که سطح تحصیلات جمعیت قرقیزستان بسیار بالا است. از جمعیت 15 ساله و بالاتر، 29 درصد دارای تحصیلات عالی و ناتمام، 22 درصد دارای تحصیلات متوسطه حرفه‌ای و حرفه‌ای ابتدایی، 34 درصد دارای تحصیلات متوسطه عمومی و 10 درصد دارای تحصیلات عمومی پایه بودند. تنها 4 درصد از جمعیت دارای تحصیلات ابتدایی بودند و یک درصد نیز تحصیلات عمومی ابتدایی نداشتند.

نمودار 6: جمعیت دائمی در سن 15 سال و بالاتر بر اساس سطح تحصیلات (هزار نفر)

جمعیت بر اساس وضعیت تأهل

ساختار زناشویی جمعیت به طور سنتی از نتایج بررسی‌های جمعیتی انجام شده در چارچوب سرشماری‌های عمومی یا بررسی‌های نمونه‌ای از جمعیت برآورد می‌شود.

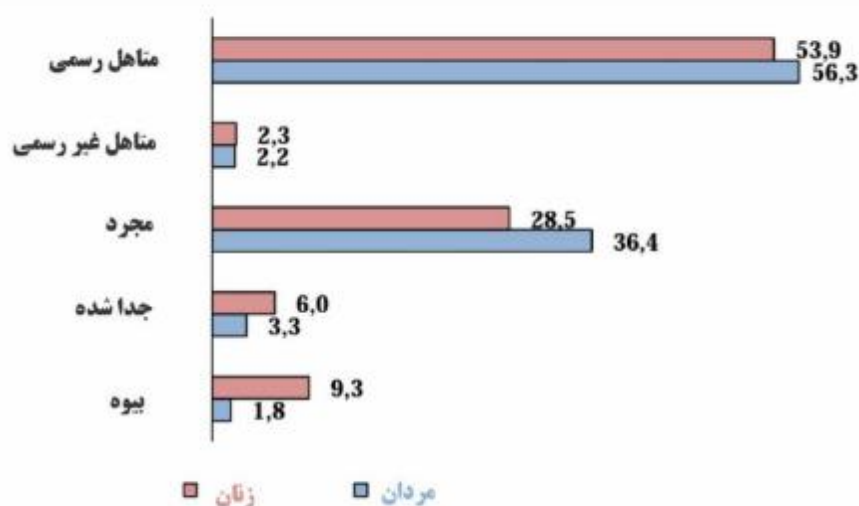
بر اساس سرشماری نفوس و مسکن جمهوری قرقیزستان در سال 2022، کل جمعیت 15 ساله و بالاتر 4 میلیون و 646 هزار نفر بوده است که از این تعداد 2 میلیون و 661 هزار نفر متاهل یا یک میلیون و 330 هزار زوج متاهل هستند. بدین ترتیب، بخش عمده‌ای از جمعیت 15 ساله و بالاتر متاهل هستند: 58.5 درصد مردان و 56.2 درصد از زنان.

نسبت افراد 15 ساله و بالاتر که هرگز ازدواج نکرده‌اند 32.3 درصد بود که 36.4 درصد مرد و 28.5 درصد زن بودند.

6.0 درصد زنان و 3.3 درصد مردان از هم جدا شده ثبت شد.

در این سرشماری 264.1 هزار نفر بیوه بودند که اکثریت قریب به اتفاق آنها (9.3 درصد) مانند گذشته زن و 1.8 درصد مرد هستند.

نمودار 7: تعداد مردان و زنان 15 ساله و بالاتر بر اساس وضعیت تأهل

اکثریت جمعیت قرقیزستان را مسلمان سنی حنفی مذهب تشکیل می‌دهد که بر اساس داده‌های سال ۲۰۲۰ بیش از 80 درصد از جمعیت قرقیزستان را به خود اختصاص داده‌اند. 7 درصد جمعیت کشور خود را مسیحی ارتدکس و ۱۲ درصد خود را پیروان سایر ادیان، اعم از مسیحیت کاتولیک، بودیسم، یهودیت، هندو و تنگری‌گرایی می‌دانند. پیروان سایر مذاهب اسلامی مثل شافعی‌ها و حنبلی‌ها (عمدتاً قفقازی‌ها)، شیعیان، پیروان فرقه‌های صوفیه و احمدیه کمتر از ۱ درصد جمعیت کشور را شامل می‌شوند.

منبع:

<http://www.stat.kg/ru/publications/perepis-naseleniya-i-zhilishnogo-fonda-kyrgyzskoj-respubliki-2022-goda-kniga-i-osnovnye-socialno-demograficheskie-harakteristiki/>

<http://www.stat.kg/ru/opendata/category/312/>

https://cabar.asia/ru/religioznaya-politika-v-kyrgyzstane-analiz-dostizhenij-i-problem#_ftn3

شهر بیشکک - پایتخت جمهوری قرقیزستان

بیشکک که زمان به وجود آمدن پیشک نامیده می‌شد، در تاریخ ۱۲ می ۱۹۲۶ فرونزه نام گرفت و پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به بیشکک موسوم گردید. این شهر با ۴ منطقه در مختصات $42^{\circ}52'$ شمالی و $74^{\circ}36'$ شرقی در دره چوی واقع در شمال قرقیزستان در دامنه رشته کوه‌های تیان‌شان و در چهل کیلومتری خط‌الرأس قرقیز (به سمت شمال) در ارتفاع ۷۰۰-۹۰۰ متر از سطح دریا و در ۲۵ کیلومتری مرز قزاقستان واقع شده و با شهرهای آلماتی و آستانه قزاقستان، کلرادو و کنتیکت ایالات متحده آمریکا، آنکارا و ازمیر ترکیه، اورومچی چین و مینسک بلاروس خواهرخوانده می‌باشد.

نام این شهر - بیشکک - نام قهرمان افسانه‌ای «بیشکک باتیر» به معنی «بیشکک پهلوان» است که در این منطقه در قرن هجدهم میلادی می‌زیست. همچنین گفته می‌شود که «بیشکک» نام یک چوب مخصوص هم زدن قمیز (نوشیدنی سنتی قرقیزی از شیر اسب ماده) است. بنا به روایات، زمانی دشمنان به قرقیزها حمله می‌کنند و قرقیزها برای نجات جانشان به کوه‌ها پناه می‌برند. آن موقع زن باردار یکی از پهلوانان قرقیز چوب برای هم زدن قمیز جا گذاشته خود را می‌خواهد با خود ببرد ولی وضع حمل می‌کند و پسری به دنیا می‌آورد. نام این پسر را بیشکک می‌گذارند و او پهلوان قرقیزها می‌شود. مقبره بیشکک تا قبل از قرن هیجدهم در دژ پیشک در بخش شمالی شهر قرار داشته است.

از سال ۱۹۲۶ تا سال ۱۹۹۱ بیشکک به افتخار میخائیل فرونزه، یکی از رهبران انقلاب بلشویکی روسیه که از نزدیکان لنین و متولد بیشکک کنونی بود و در جریان انقلاب‌های ۱۹۰۵ و ۱۹۱۷ و جنگ داخلی دهه ۱۹۲۰ نقش بسیاری چشمگیری داشت، «فرونزه» نامیده می‌شد.

قبل از خانات خوقند

کاوش‌های باستانی نشان می‌دهد که انسان‌های اولیه در هزاره‌های پنجم و چهارم قبل از میلاد در منطقه‌ای که هم اکنون شهر بیشکک در آن واقع شده، ساکن بوده‌اند. جاده شرقی بیشکک از دره چوی عبور می‌کرد و به رشته کوه‌های تیان‌شان مرکزی منتهی می‌شد. در مسیر این جاده کاروان‌سرای متعلق به قوم عشایری ترک‌زبان به نام سولتو وجود داشته است. گفته می‌شود که در قرن‌های ۱۲-۷ میلادی یک شهر قدیمی ترک‌نشین به نام جول در محل بیشکک کنونی قرار داشته است.

دره چوی که در میان دو رود آلا آرچا و آلامدین قرار دارد و شهر بیشکک در آن واقع است، چراگاه زمستانی قبيله سولتو - یکی از چهل قبيله قرقیزی - بوده است.

دوره خانات خوقند

سال ۱۸۲۵ دژ پیشپک با دستور مدعلی خان در قلمرو شهر کنونی بنیانگذاری شد و بزرگترین پادگان نظامی در دره چوی در آن مستقر بود. در داخل دژ علاوه بر پادگان، مسجد، بازار، کشتارگاه، زندان، انبار و سایر ساختمان‌ها وجود داشته است. در اطراف این دژ خانه‌های صنعتگران و تجار، کاروان‌سراها و کارگاه‌های صنعتگری دایر بود. این دژ در تقاطع راه‌های تردد قبایل عشایری از چراگاه‌های زمستانی به چراگاه‌های تابستانی و در مسیر جاده منتهی به دریاچه ایسیک کول و منطقه هفت رود قزاقستان کنونی قرار داشت. امیران خوقند از این دژ به عنوان محل جمع‌آوری مالیات از کاروان‌های گذری استفاده می‌کردند.

دوره روسیه تزاری

نخستین سند مکتوب در باره بیشکک به عنوان زیستگاه انسانی در کتاب «توصیف عملیات‌های نظامی در منطقه ورای رود ایلی در سال ۱۸۶۰ و محاصره دژ پیشپک تابع خانات خوقند» آمده است. در این کتاب تاریخی آمده است: «دژهای پیشپک و توکماک به عنوان پادگان نظامی خوقند استفاده می‌شدند که سربازان آنها موظف بودند از قرقیزها مالیات جمع‌آوری و آنها را علیه روس‌ها متقاعد نمایند». سال ۱۸۶۰ دژ پیشپک توسط نظامیان روسی محاصره و ماه سپتامبر ۱۸۶۲ تخریب شد و سال‌های بعد در همین منطقه پادگان کازاک‌های اوکراینی و سپس بازار تاسیس شد. تا سال ۱۸۶۸ پیشپک دهکده‌ای بود و ۲۹ آوریل ۱۸۷۸ به عنوان شهر اعلام شد.

دوره شوروی

ماه اکتبر ۱۹۲۴ شهر پیشپک به عنوان مرکز اداری استان خودمختار قره قرقیز و ماه می ۱۹۲۵ به عنوان مرکز اداری استان خودمختار قرقیز شناخته شد. در تاریخ ۱۲ می ۱۹۲۴ شهر پیشپک به افتخار فرمانده شوروی زاده این شهر فرونزه نامیده و سال ۱۹۳۶ پایتخت جمهوری سوسیالیستی شوروی قرقیزستان شد. شایان ذکر است که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در تاریخ ۱ فوریه ۱۹۹۱ فرونزه به بیشکک تغییر نام کرد.

جمعیت

بنابر سرشماری سال ۲۰۲۲ جمعیت بیشکک ۱ میلیون و ۱۴۵ هزار نفر است و به علت مهاجرت مردم از جنوب قرقیزستان، جمعیت این شهر در حال افزایش می‌باشد. ترکیب جمعیتی اقوام ساکن بیشکک بر اساس داده‌های سال ۲۰۱۹ به این شرح است: قرقیزها - ۷۴،۳۶ درصد، روس‌ها - ۱۶،۰۷ درصد، ایغورها - ۱،۵۶ درصد، ازبک‌ها - ۱،۳۶ درصد، کره‌ای‌ها - ۱،۲۱ درصد، تاتارها - ۱،۱۵ درصد، قزاق‌ها - ۱ درصد، دونگان‌ها - ۰،۵۲ درصد، اوکراینی‌ها - ۰،۴۵ درصد و آذری‌ها - ۰،۲۶ درصد.

جاهای دیدنی بیشکک

میدان «آلا توو»

میدان مرکزی واقع در خیابان چوی در دل پایتخت.

در خیابان کی‌یف بالای میدان آلا توو مجسمه چنگیز آیت‌ماتاف نویسنده نام‌آور قرقیز و آثار تاریخی سیاه سفید به عنوان یادگار از ناآرامی‌های سال ۲۰۱۰ قرار گرفته است. در این میدان مراسم گوناگون مانند عید نوروز، سال نو مسیحی و غیره برگزار می‌شود.

همچنین در این میدان پرچم کشور در ارتفاع ۴۵ متر با اندازه ۱۰ در ۱۵ متر واقع است که سربازان آن را نگهداری می‌کنند.

میدان قدیم یکی از آثار تاریخی و میدان مرکزی بیشکک زمان شوروی است که پس از افتتاح میدان آلا توو میان مردم با نام میدان قدیم مشهور شد. میدان قدیم در نزدیکی پارک مرکزی شهر واقع شده است و بنابراین نمایشگاه‌ها، مسابقه‌های کودکان، مراسم ورزشی زیادی اینجا برگزار می‌شود. سالی دو بار نماز عید قربان و عید فطر با امامت مفتی قرقیزستان در این میدان برپا می‌شود. همچنین در این میدان مسجده لنین رهبر اتحاد شوروی واقع است.

موزه ملی تاریخ قرقیزستان

موزه ملی تاریخ قرقیزستان میان میدان آلا توو و میدان قدیم واقع است. در این موزه آثار تاریخی قرقیزستان از دوره باستان تا دوره جدید به نمایش گذاشته شده است. موزه ملی تاریخ یکی از بزرگترین موزه‌های آسیای مرکزی به شمار می‌آید. در این موزه آثار تاریخی و فرهنگی ملت قرقیز نگهداری می‌شود.

فروشگاه «بیشکک پارک»

فروشگاه «بیشکک پارک» سال ۲۰۱۳ افتتاح شد و روزهای معمولی حدود ۱۵-۱۲ هزار و روزهای تعطیلی تا ۳۰ هزار مشتری دارد. ساختمان ۵ طبقه‌ای این مجتمع حدود ۸۵ لباس‌فروشی، ۱۲ رستوران، ۳ بانک، دفاتر شرکت‌های توریستی، مراکز خدمات، دیسکو، سینما، مرکز بولینگ، مکان تفریحی کودکان، فروشگاه مواد غذایی، پارکینگ، خیاطی، خشکشویی و... دارد.

فروشگاه «آی‌چورک» (تسوم)

این فروشگاه حدود ۵۰ سال عمر دارد و یکی از فروشگاه‌های اصلی بیشکک است. گردشگران از فروشگاه می‌توانند صنایع دستی قرقیزی با قیمت مناسب بخرند.

گالری نقاشی (نگارستان)

گالری نقاشی از آثار شگفت‌انگیز نقاشان آزاد قرقیزستان عبارت است. این گالری نقاشی در خیابان چوی نزدیک سینمای «آلاتوو» واقع است. از اینجا می‌توان آثار از هنرمندان محلی - پرتره، نقاشی اشیای بی‌جان، منظره، و غیره خرید.

بلوار «ارکیندیک» (دژرژینکا)

یکی از بلوارهای قشنگ شهر بیشکک است.

مجتمع مجسمه ماناس روبروی فیلامونی دولتی در چهار راه خیابان‌های ماناس و چوی واقع است. ماناس، قهرمان حماسه قرقیزی، روی اسب «آق قولا» نشسته و پشت آن هیكل همسرش قانیکي و مشاورش باقاي دیده می‌شود. کنار آن هیكل‌های ماناس‌خوانان معروف قرن بیستم واقع است.

باغ گیاه‌شناسی

باغ گیاه‌شناسی - پژوهشگاه علمی آکادمی ملی علوم جمهوری قرقیزستان - سال ۱۹۳۸ تاسیس شد. این باغ با مساحت ۱۵۱ هکتار یکی از بزرگترین باغ‌های گیاه‌شناسی آسیای مرکزی است.

ورزشگاه «سپارتاک»

ورزشگاه سپارتاک ورزشگاه اصلی دارای تاریخ غنی قرقیزستان است که احداث آن سال ۱۹۳۹ شروع و دو سال طول کشیده است. این ورزشگاه اوایل سال ۱۹۴۱ مورد استفاده قرار گرفت و سال ۹ می ۱۹۴۵ رژه پیروزی در جنگ جهانی دوم اینجا برگزار شد.

تئاتر اپرا و باله قرقیزستان

تئاتر اپرا و باله ملی جمهوری قرقیزستان به نام مالدیایف از سال ۱۹۲۶ فعالیت می‌نماید. هنرهای نمایشی و تولید هنری در قرقیزستان سال ۱۹۲۶ شروع شد که آن زمان در بیشکک نخستین کارگاه موسیقی و دراماتیک تاسیس شده بود که بر اساس آن ۷ نوامبر ۱۹۳۰ تئاتر دولتی قرقیزی تاسیس یافت. روی صحنه این تئاتر آثار کلاسیک و معاصر قرقیزی و غیره خلق شده‌اند. نخستین نمایش «آلتین قیز» (دختر طلایی) سال‌های ۱۹۳۷ و دومین نمایش «آجل اَرْدونا» (به جای مرگ) سال ۱۹۳۸ به نمایش گذاشته شد.

کتابخانه ملی جمهوری قرقیزستان

کتابخانه ملی جمهوری قرقیزستان به نام علی‌قل عثمان‌اف بزرگترین کتابخانه کشور است که سال ۱۹۳۴ افتتاح شده است. آن زمان این کتابخانه حدود ۱۶ هزار جلد کتاب و ماهانه حدود هفت هزار ارباب رجوع داشت. اما امروز با گسترش و افزایش مجموعه کتاب‌ها، کتابخانه ملی جمهوری قرقیزستان به یک کتابخانه واسپاری و مرکز تحقیقات و هماهنگی کتابخانه‌های کشور تبدیل شده است. این کتابخانه حدود شش میلیون جلد کتاب دارد و دستنویس‌های فراوانی در آن نگهداری می‌شود و روزانه حدود ۱۵۰۰ ارباب رجوع از خدمات آن استفاده می‌کنند. گفتنی است که در این کتابخانه مرکز ادبیات فارسی به نام فردوسی با حدود چهار هزار جلد کتاب وجود دارد که در سال ۲۰۰۲ راه اندازی شده است. همچنین در این کتابخانه مرکز آلمانی، انگلیسی، ترکی، بریتانیایی، کره‌ای، چینی و غیره فعالیت می‌نمایند.

موزه ملی هنرهای زیبا به نام گاپار آیتی‌یف

موزه ملی هنرهای زیبای جمهوری قرقیزستان به نام گاپار آیتی‌یف واقع در خیابان عبدالرحمان‌اف موزه اصلی کشور است که تابلوهای گران‌بها و نفیس نقاشی را به نمایش گذاشته است. این موزه ۱ ژانویه ۱۹۳۵ افتتاح شده است. آثار اصلی موزه از ۷۲ اثر نقاشان روسیه که از گالری ترتیاکاف مسکو آورده شده است، متشکل است. علاوه بر این مجموعه موزه با آثار نقاشان و هنرمندان معاصر قرقیز در حال افزایش است. امروز آثار آن بیش از ۱۸ هزار است و به هنرهای تجسمی (حدود ۴ هزار اثر)، گرافیک (حدود ۱۰ هزار اثر)، مجسمه‌سازی (حدود ۱ هزار اثر) و هنرهای تزئینی (حدود ۳ هزار اثر) تقسیم می‌شود.

مجتمع معماری پیروزی

مجتمع معماری پیروزی در میدان پیروزی واقع است. این مجتمع به مناسبت چهلمین سالگرد جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۸۵ ساخته شده است. سه قوس منحنی نمادی از یورت قرقیزی و مجسمه زنی غمگین نمادی از انتظار همسران و فرزندان به جنگ رفته است. دو مسجده دیگر از سربازان با مسلسل و از سربازان همراه کودکان بازگشت باشکوه از جنگ را منعکس می‌کنند. کنار پله‌های این ساختمان شش تخته‌سنگ مرمر قرار دارند که در آن اهمیت تاریخی پیروزی در جنگ جهانی دوم و فهرست قهرمانان قرقیزستان شوروی به زبان‌های قرقیزی و روسی نوشته شده است.

فیلامونی ملی قرقیزی به نام توقتوقول ساتیلقان اف

فیلامونی ملی قرقیزستان دارای دو سالن کنسرت بزرگ با گنجایش بیش از هزار نفر است.

دیدنی‌های استان چوی

استان چویی رویای گردشگران است که مناظر آن بینندگان را مسحور می‌کند! ما مجموعه‌ای از محبوب‌ترین مقاصد گردشگری را برای شما گردآوری کردیم تا بدانید که کجا بروید و چه چیزهایی را ببینید. بین رشته‌کوه‌های باشکوه آلتووی قرقیز و آلتووی زائیلیسک، دره‌ها و تنگه‌ها، رودها و دریاچه‌های زیادی وجود دارد که دوستداران مناظر زیبا را به خود جذب می‌کند. در این مقاله ما در مورد دیدنی‌های اصلی استان چوی به شما خواهیم گفت.

برج بورانا

برج بورانا در قرن دهم - یازدهم میلادی ساخته و برای ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو پیشنهاد شده است. این برج که ارتفاع آن 40 متر بود، اما پس از زلزله در قرن 16 میلادی ۱۹ متر آن فروریخت، در 80 کیلومتری بیشکک قرار دارد.

بورانا شکل دایره‌ای دارد که قطر آن از پایین به بالا تنگ می‌شود و نمای بیرونی‌اش با کتیبه‌هایی با حروف عربی مزین است. در طرف جنوبی دری وجود دارد که از آن راه‌پله‌ای شروع می‌شود که به عرشه دیدبانی منتهی می‌گردد. در نزدیکی برج یک سایت مملو از مجسمه‌های باستانی سنگی و نمونه‌هایی از هنر سنگ‌نگاری قرار دارد.

پارک ملی آلا آرچا

آلا آرچا در زبان قرقیزی به معنای «ارس ابلق» است که تقریباً در سرتاسر پارک رشد می‌کند. این مجموعه که در سال 1976 به وجود آمد و 41 کیلومتر با بیشکک فاصله دارد، برای حفظ گونه‌های در حال انقراض حیوانات و گیاهان کمیاب طراحی شده است.

بازدیدکنندگان می‌توانند آبشارها و دریاچه‌های کوهستانی را در اینجا ببینند و حتی به سنگ معروف «قلب شکسته» صعود کنند که رسیدن به آن هم برای افراد حرفه‌ای و هم برای افراد مبتدی آسان است. در قلمرو پارک علائم، نقشه مسیر، هتل و چندین یورت وجود دارد.

اصولاً دو مسیر را برای پیاده‌روی انتخاب می‌کنند. اولی به آبشار «آق‌سای» و کمپ «کلبه راتسک» منتهی می‌شود که از آن حدود 80 مسیر دیگر شروع می‌شود. در ابتدا این کلبه تنها ساختمان سنگی در قلمرو پارک بود و به عنوان پناهگاهی برای مسافران و کوهنوردان عمل می‌کرد. اکنون «کلبه راتسک» یک کمپ کامل بسیار عالی برای کمپینگ در ارتفاع 3200 متری است. همچنین صعود به قله‌های مرتفع از اینجا راحت است و کلاس‌های سنگ‌نوردی و یخ‌نوردی در نزدیکی آن برگزار می‌شود. مسیر دوم به دره آدیگنه منتهی می‌شود که گورستان کوهنوردان نیز همان جا است. در زمان شوروی اردوگاه کوهنوردی از این گورستان حمایت می‌کرد. از سال 1964 تاکنون 10 کوهنورد در اینجا دفن و ده‌ها سنگ قبر برای کسانی که سهم بسزایی در پیشرفت این ورزش داشته‌اند، نصب شده است.

در این پارک 161 گونه گیاه می‌روید که معروف‌ترین آنها لاله سرخ و سفید، پامچال و فراموش‌مکن است. در اینجا پروانه دم‌چلچله‌ای نوارخامه‌ای، عقاب طلایی، کرکس برفی، سیاه‌گوش ترکستانی و پلنگ برفی یافت می‌شوند.

گردشگران معمولاً در پایین‌دست رودخانه نزدیک پارک استراحت می‌کنند.

تنگه چوئقورچاق

این تنگه کوهستانی در 45 کیلومتری بیشکک قرار دارد و تقریباً برای تمام انواع گردشگری مناسب است. جاده در امتداد تنگه محبوب دوچرخه سواران است و 4 پیست اسکی برای دوستداران اسکی و اسنوبورد مناسب می‌باشد. فضای برای پیک‌نیک و پیاده‌روی نیز وجود دارد.

این تنگه به خاطر لاله‌های سلطنتی خود معروف است که ارتفاع آن به 17 سانتی‌متر می‌رسد. همچنین «آبشار کیوتر» باشکوه چهل متری در اینجا وجود دارد که از میان صخره‌های تیز و بلند سرازیر می‌شود و گردشگران را وادار می‌کند دوباره به اینجا برگردند. می‌توانید روی پل معلق که تقریباً 100 متر از سطح زمین قرار دارد و طول آن به 90 متر می‌رسد، قدم زنید. خیلی‌ها دوست دارند اینجا عکس بگیرند.

تابستان مهمانان می‌توانند قمیزدرمان را تجربه کنند. شیر اسب بیماری‌های معده، کبد، روده و پوست را درمان می‌کند. همچنین این شیر برای زنان باردار و آنهایی که قصد باردار شدن را دارند، توصیه می‌شود. قمیز حاوی یک ویتامین مهم - اسید فولیک است که کمبود آن منجر به نقص لوله عصبی در جنین می‌شود. با مصرف تنها 250 میلی‌لیتر شیر اسب در روز مادر آینده می‌تواند از عوارض جلوگیری کند.

تنگه ایسیک آتا

این تنگه زیبا که به لطف چشمه‌های آب گرم شفابخش محبوبیت پیدا کرده است، در 77 کیلومتری بیشکک قرار دارد. بسیاری از بیماری‌ها در اینجا درمان می‌شوند، از جمله آرتريت و پلی‌آرتريت، بیماری‌های زنان، سیستم عصبی و اندام‌های گوارشی.

اینجا بودا شفا دهنده قرار دارد - تصویر او بر روی یک سنگ بزرگ به قرن دهم بازمی‌گردد. برخی از مردم برای سلامتی به او توسل می‌کنند.

مردم طبیعت تنگه را دوست دارند. آبشار مرمری و دریاچه اورتوکول پربازدیدترین نقاط هستند. کوه بوتوی نیز قابل توجه است که افسانه‌ای در مورد آن می‌گوید که روز روزگاری چنگیز خان گنجینه‌هایی را به قله آن بالا می‌برد، اما نتوانست به آن برسد و دارایی خود را در دل کوه پنهان کرد.

در این تنگه درخت ارس، بارانک (تیس)، گل رز وحشی و درختچه‌های دیگر می‌رویند و درختان و مراتع آلپ زیبایی منظره را تکمیل می‌کنند.

تنگه شَمُسی

این مکان به نام ملکه باستانی شَمُسی که در قرن هشتم قبل از میلاد حکومت می‌کرد، نامگذاری شده است. یک زمانی در این تنگه که 120 کیلومتری بیشکک قرار دارد، ماسک از طلای خالص او را پیدا کردند.

در اینجا کاج، کاج نوئل، قارچ و انواع توت می‌روید و به لطف تنوع گیاهان عسل بی‌نظیری جمع‌آوری می‌شود که می‌توان آن را در طول فصل از خود زنبورستان‌ها خریداری کرد. شما همچنین می‌توانید حیوانات وحشی را در اینجا ملاقات کنید، از جمله سمور، سیاهگوش ترکستانی، خرگوش و قاقم.

در امتداد این تنگه رودخانه‌ای به همین نام با آبشاری جریان دارد.

تنگه کِگتی

تنگه جنگلی کِگتی در 75 کیلومتری بیشکک قرار دارد. گردشگران برای دیدن یک آبشار 20 متری با آب خنک و زلال و نوشیدن دوغ و قمیز به اینجا می‌آیند. شما می‌توانید به قیمت مناسب اسب‌سواری کنید و شب در یورت بمانید. در قلمرو این تنگه می‌توانید پرندگان شکاری، از جمله شاهین، عقاب طلایی و شُنقار را ببینید.

اینجا به خصوص در تابستان زیبا است، زیرا زرشک شروع به رسیدن و گل رز وحشی و بارانک (تیس) به شکفتن می‌کند. شاخه‌های رودخانه در سراسر تنگه جریان دارد و در نزدیکی آنها می‌توانید با دوستان یا خانواده پیک‌نیک داشته باشید.

تنگه آلامدین

این نزدیکترین تنگه به پایتخت قرقیزستان است که در 30 کیلومتری بیشکک قرار دارد. رودخانه‌ای به همین نام از میان کوه‌های بلند می‌گذرد.

ویژگی این مکان آسایشگاه «تیوپلییه کُلیوچی» («چشمه‌های آب گرم») است که در تمام طول سال باز است. بسیاری از بیماری‌ها در اینجا درمان می‌شوند. گیاهان دارویی در تنگه می‌رویند که جمع‌آوری، خشک و به چای اضافه می‌شوند و حمام کردن در آب رادون به تقویت سیستم ایمنی کمک می‌کند.

یک هتل در این آسایشگاه قرار دارد و در کافه محلی می‌توانید غذاهای سنتی را بچشید و سپس سوار اسب شوید. در قلمرو این تنگه آبشارها و مراتع با انواع توت و قارچ وجود دارد، اما مردم جنگل توس با منظره یخچال‌ها و قله اوسچُنکو با ارتفاع 4650 متر را بیشتر از همه دوست دارند. پیاده‌روی در این تنگه یک مسیر آسان محسوب می‌شود و بنابراین مردم حتی با بچه‌ها به اینجا می‌آیند.

دره سووسامیر

دره سووسامیر که جاده بزرگ ابریشم از آن می‌گذشت، در ۱۶۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد. طول آن 150 کیلومتر است.

در اینجا می‌توانید از زیبایی‌های طبیعی لذت ببرید، قمیز بنوشید، اسب‌سواری کنید و همچنین می‌توانید یک تفریح فعال داشته باشید، مثلاً اسکی‌بازی در دامنه‌های شیب‌دار در زمستان و چتربازی (پاراگلایدر) در تابستان.

در اوایل تابستان مردم برای چیدن قارچ سفید استپی معروف که سر هر قدم می‌روید، به اینجا می‌آیند. معمولاً مسافران در یورت‌ها می‌مانند و مردم محلی نه تنها قمیز، بلکه دوغ، سرشیر و کشک نیز می‌فروشند.

دریاچه کول تور

کول تور با رنگ زمردی آب خود انسان را مجذوب می‌کند. این دریاچه را کوه‌ها، جنگل‌های کاج نوئل دارای درختچه‌ها و گیاهان دارویی احاطه کرده‌اند. اما آب آن سرد است و قابل شنا نیست. بنابراین کسانی که مایلند، می‌توانند قایق‌سواری کنند.

این دریاچه در تنگه‌ای به همین نام و در ارتفاع 2725 متری از سطح دریا واقع شده و در 90 کیلومتری بیشکک قرار دارد. جالب است بدانید که قله‌ای با ارتفاع بیش از 4200 متر به نام «سَر قُنْد» در این نزدیکی وجود دارد.

تنگه پلوگوریه (پلوگورکا)

فرو رفتن گسترده زمین باعث زمین‌چهر بی‌نظیر این تنگه شده است. پلوگورکا در 80 کیلومتری بیشکک قرار دارد و به دلیل آبشار 60 متری آلاتوو که بلندترین آبشار در شمال قرقیزستان است، مشهور می‌باشد که آب آن قبل از اینکه به زمین برسد، به قطرات ریز و ابر آبی تبدیل می‌شود.

در طی دو ساعت پیاده‌روی تا آبشار، می‌توانید قله «مناره مخروطی سیاه» را ببینید. دلیل چنین نامگذاری رنگ تیره این قله است که در هیچ فصل سال و آب و هوایی تغییر نمی‌کند.

این تنگه در ختچه‌های وحشی، زلزاک، توت فرنگی وحشی، انبوه گل‌ها و چشمه‌ها و جوی‌های فراوانی دارد.

آتا بیت

این مجموعه یادبود در 23 کیلومتری بیشکک قرار دارد. سال 1938 در اینجا پیکر 137 چهره قرقیزستان که توسط رژیم استالینیستی تیرباران شده بودند، به خاک سپرده شد. در میان قربانیان قاسم تینیستونوف، ایشنالی آرابایف، یوسوپ ابدراخمانوف، تورکول آیتماتوف، بایالی ایساکیف و دیگران بودند.

بوبرا آبیگانوا، دختر نگهبان یک کارخانه در روستای چون تاش، راز این مدفن را سال‌ها حفظ کرد. وقتی او 8 ساله بود، پدرش از اعدام عام در آن منطقه به او گفت. سرهنگ بولوت ابدراخمانوف از بوبرا مطلع شد و به زیارتش رفت. در طول گفتگو، او راز نهفته را به اشتراک گذاشت زیرا مریض شده بود و می‌ترسید که داستان تیرباران را با خودش به گور ببرد.

معلوم شد که پیکران نخبگان قرقیزستان را در کوره آجرپزی انداخته بودند. بعدها در نتیجه حفاری فضایی به ابعاد 4×4 متر در عمق 40 سانتی‌متری کشف شد که بقایای مرحومان با وسایل شخصی در آن قرار داشت. پس از نیش قبر، آنها را به قبرستان آتا بیت در 100 متری حفاری منتقل کردند.

این مجموعه، که نویسنده بزرگ چنگیز آیتماتوف آن را «آتا بیت» («گور پدر») نامید، به ابتکار عسکر آقایف اولین رئیس‌جمهور قرقیزستان در سال 2000 ساخته شده است. در اینجا موزه‌ای هست که سکه‌ها، اسناد، عکس‌ها، مقالات روزنامه‌ای و زندگی‌نامه‌های کشته‌شدگان در آن به نمایش گذاشته شده است. در سمت راست موزه لوح یادبودی قرار دارد که نام کشته‌شدگان در آن حک شده است.

تپه قلعه نواکت

در قرن ششم شهر باستانی نواکت که مرکز تجاری و فرهنگی خاقانات باستانی ترک بود، در این قلمرو قرار داشت. این شهر که بخشی از جاده بزرگ ابریشم بود، در 30 کیلومتری بیشکک قرار دارد.

جاذبه اصلی آن مجسمه 12 متری گلی بودای نشسته با پارچه‌های ظریف و نقاشی رنگی است. قطعاتی از یک قلعه سغدی قرن چهارم تا پنجم و نقاشی‌های بودایی نیز در اینجا یافت شده است.

ژرفدره قونورچوق

این ژرفدره جذاب در 125 کیلومتری بیشکک قرار دارند. بقایای آتشفشان باستانی «سگیزخان شوکنا» که سن آن ۲،۵-۳ میلیون سال تخمین زده می‌شود، اینجا است.

مساحت این ژرف‌دره 200 کیلومتر است که تنها از طریق هزارتوهای صخره‌های قرمز در امتداد بستر یک رودخانه خشک شده می‌توانید به آن برسید. زمستان اینجا برف ندارد و تابستان دمای هوا کمتر از 40 درجه نیست. بنابراین بهتر است گردشگران در فصل بهار یا پاییز از این مکان دیدن کنند.

گردنه توو آشوو

این گردنه بلند در 123 کیلومتری بیشکک قرار دارد. بادهای شدید در اینجا می‌وزد و هوا در تمام طول سال تازه و تمیز است. ضمناً، از بیشکک به اوش می‌توانید از این جاده بروید.

اینجا سال 1960 یک تونل به طول دو کیلومتر ساخته شد. در قسمت جنوبی توو آشوو پایگاه اسکی و در دامنه شمالی آن مرکز درمان بیماری آسم قرار دارد.

تنگه آق توز

«آق توز» در زبان قرقیزی به معنای «نمک سفید» است. این تنگه به دلیل شیب‌های سفید دارای نمک فراوان چنین نامگذاری شده است.

این تنگه در 150 کیلومتری بیشکک قرار دارد. از موارد جالب اینجا یک فواره به ارتفاع 15 متر است که زمستان به یک ستون یخی تبدیل می‌شود. اینجا بیشه‌های توس، کاج نوئل تین شان، ارس و قارچ فراوان است.

آق توز زمانی یک منطقه راهبردی بود، زیرا یک نهم گلوله‌های اسلحه جبهه جنگ جهانی دوم از سرب استخراج شده در معادن محلی تولید می‌شد. تقریباً تا فروپاشی اتحاد شوروی تعداد کمی از مردم آق توز را به عنوان یک تأسیسات نظامی-صنعتی می‌دانستند. گردشگران توسط یک کارخانه نیمه متروکه، یک معدن بزرگ و زیبایی‌های طبیعی جذب می‌شوند.

دره کوک اوپروق

این دره تقریباً در 176 کیلومتری بیشکک و در ارتفاع ۲۸۰۰-۱۴۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است. در ابتدای کوک اوپروق دریاچه بزرگی وجود دارد که مسیر را به دو نیم تقسیم می‌کند. رودخانه چون کیمین نیز در اینجا جریان دارد. این دره در امتداد تمام روستاهای بخش چون کیمین قرار دارد و در چند کیلومتری روستای تگیرمُنْتی به پایان می‌رسد. بهترین وسیله برای رسیدن به اینجا خودروی شاسی‌بلند است.

در اینجا مراکز تفریحی بزرگی وجود ندارد، اما اگر به بیلاق (تابستانگاه) صعود کنید، می‌توانید از خدمات ساکنان محلی در زمینه تامین اقامت و غذا استفاده کنید.

<https://ru.sputnik.kg/20230620/dostoprimechatelnosti-chuy-oblast-1076395678.html>

دیدنی‌های استان اوش

استان اوش را «قلب جنوب قرقیزستان» می‌نامند. در زمان راه بزرگ ابریشم، هزاران کاروان از قلمرو آن عبور می‌کردند. گردشگران می‌توانند در اینجا با فرهنگ باستانی که حدود ۳-۴ هزار سال قدمت دارد، آشنا شوند. مکان‌های زیادی برای گردشگری فرهنگی و آموزشی در این استان وجود دارد. از برخی روستاها می‌توانید پیاده یا سواره از نزدیکترین تنگه‌ها عبور کنید. همچنین می‌توانید قله معروف لنین را فتح کنید و در فصل زمستان دره آلائی برای اسکی بسیار مناسب است.

قله لنین

قله لنین با ارتفاع 7134 متر در 130 کیلومتری اوش قرار دارد. این نه تنها یکی از بلندترین قله‌های آسیای مرکزی، بلکه آسان‌ترین قله هفت هزار متری برای صعود محسوب می‌شود. اکسپدیشن استاندارد سه هفته طول می‌کشد. قله به شکل یک هرم با قاعده بزرگ است.

برای راحتی گردشگران یک مرکز تفریحی ویژه در اینجا ساخته شده است. در مجموع 16 مسیر کوهنوردی به سمت بالا وجود دارد. مسیر شمال از طریق قله رازدُنایا (6148 متر) یک مسیر کلاسیک به حساب می‌رود که مهارت خاصی و تجربه زیاد کوهنوردی را نمی‌خواهد. از این رو قله لنین را سهل‌الصعود می‌شمارند. اگر نمی‌خواهید کوه را به طور کامل فتح کنید، می‌توانید به کمپ اصلی برسید که مناظر عالی را ارائه می‌دهد.

پارک دولتی ملی طبیعی قازا شورو در 60 کیلومتری جنوب شرقی شهر اوش قرار دارد. اسب‌سواری، قمیزدرمانی و 12 چشمه معدنی در اینجا، که به دلیل خواص درمانی آب خود مشهور است، به بهبود سلامتی کمک می‌کند. جنگل‌های کاج نونل، گردو و ارس در این پارک رشد می‌کنند و بیشتر قلمرو آن را مراتع اشغال کرده‌اند. مساحت این پارک بیش از 8500 هکتار است.

ذخیره‌گاه طبیعی کولون آتا

ذخیره‌گاه طبیعی دولتی کولون آتا در 40 کیلومتری اوش قرار دارد. در اینجا دره‌های زیبا، مراتع آلپ و دو دریاچه کوهستانی و همچنین بسیاری از گیاهان مفید و بیش از 100 گونه از حیوانات و پرندگان وجود دارد. این ذخیره‌گاه در سال 2004 برای حفظ تنوع زیستی تأسیس شده و مساحت آن بیش از 27 هزار هکتار است.

غارهای چیل اوستون (چهل ستون)

غارهای باستانی شگفت‌انگیز در 3.5 کیلومتری روستای آراوان در جنوب غربی استان اوش قرار دارند. بر روی قلعه‌ای به ارتفاع 425 متر، سه تالار بزرگ وجود دارد که با راهروهای باریکی به هم متصل شده‌اند. طول بزرگترین آنها 85 متر است. دیوارهای چیل اوستون با نقش و نگار طبیعی کریستال‌ها و سنگ‌ها تزئین شده است که بیش از 350 میلیون سال قدمت دارند. این غارها از عهد باستان شناخته شده‌اند که کتیبه‌های عربی موجود در داخل آن گواه آن است.

اوزگن

پایتخت دولت قراخانیان (آل افراسیاب) که اکنون مجموعه تاریخی- فرهنگی و معماری- باستان‌شناسی است، در 55 کیلومتری شهر اوش قرار دارد. در اینجا می‌توانید سه مقبره قراخانیان، یک مناره، یک مسجد و یک مدرسه آن دوران را ببینید. ویرانه‌های یک قلعه باستانی و مزارها در این شهر حفظ شده است. مناره اوزگن به ارتفاع 27 متر از نظر شکل شبیه برج بورانا است. پایه این مناره یک قاعده هشت ضلعی و بدنه آن استوانه‌ای است که از پایین به بالا تنگتر می‌شود و در بالای آن یک گنبد و پنجره‌هایی طاق‌نما قرار دارد. این سازه از آجرهای سوخته در اندازه‌های مختلف ساخته شده است.

سه مقبره دیگر در این شهر وجود دارد که همه آنها از آجر سوخته ساخته شده‌اند. آنها با توجه به موقعیت مکانی که دارند، جنوبی، شمالی و میانه نامیده می‌شوند. مقبره میانه بزرگترین آنها است. طراحی آنها با زمان‌های مختلف ساخت ساختمان‌ها مرتبط است و با تفاوت در دکوراسیون، می‌توانید تغییرات از عصری به عصر دیگر را متوجه شوید. مقبره‌ها و مناره‌ها به مرور زمان آسیب دیدند و در دوره شوروی بازسازی شدند.

تولپار کول

در 300 کیلومتری شهر اوش دریاچه شفاف و بسیار زیبای تولپار کول وجود دارد. در روز آفتابی، قله لنین در سطح آب منعکس می‌شود. این دریاچه نزدیک به کمپ اصلی در مسیر قله است. می‌توانید با اسب از روستاهای ساری موغول و قاشقا سو به اینجا بیایید. تولپار کول مورد علاقه کوهنوردانی است که از دره آلائی بازدید می‌کنند.

آب انبار گمپیر آباد

این آب انبار با عمق تقریباً 100 متر و عرض 6 کیلومتر در 100 کیلومتری شهر اوش قرار دارد. در کنار آن دهها مزرعه برنج وجود دارد. این آب انبار 4400 هکتار اندازه دارد و حجم کل آن 1.9 متر مکعب است. هدف اصلی از ساخت و ساز آبیاری زمین و حل مسائل انرژی بود.

سلیمان توو

این مورد میراث جهانی یونسکو در شهر اوش قرار دارد و از آن برای دیدن هفت غار مقدس و سنگ‌نگاره‌های باستانی بازدید می‌شود. در درون غار بزرگ این کوه مقدس برای قرقیزها یک موزه تاریخی قرار دارد که آثار باستان‌شناسی و قوم‌شناسی، صنایع دستی، نقاشی، مجسمه‌سازی و گرافیک را در خود جای داده است. در طرف شرقی آن ویرانه‌های یک حمام قرار دارد که در قرون یازده تا چهارده میلادی ساخته شده است. کوه از شمال و جنوب با دو جوی آب احاطه شده است.

دره آلائی

رشته‌کوه‌های احاطه شده توسط جنگل‌های کاج نوئل، که در میان آنها دریاچه‌های کوچک دیده می‌شود، تصویر طبیعی شگفت‌انگیزی به نام دره آلائی را ایجاد می‌کند که در 120 کیلومتری اوش قرار دارد. چوپان‌ها اغلب در اینجا دام خود را می‌چرانند، زیرا چمنزارهای سرسبز دارد. اینجا می‌توانید کبک شکم‌نعلی، کبک برفی، روباه، مارموت قرمز آلائی، خرس و بز کوهی را ببینید. جاده مرتفع کوهستانی - بزرگراه پامیر - از دره می‌گذرد که برای دوچرخه‌سواری و موتورسواری ایده‌آل است.

شهر اوش

شهر اوش بیش از 3000 سال قدمت دارد. زمانی مسیرهای کاروانی از آن عبور می‌کرد که از هند و چین به اروپا منتهی می‌شد. روایات عامیانه می‌گویند که سلیمان پیامبر در یکی از لشکرکشی‌های خود که طبق معمول گله دام به همراه لشکر بود، از این شهر گذشت و به اطراف آن نگاه کرد و از اماکن دور و بر کوه سلیمان توو خوشش آمد. آنگاه او برای استراحت توقف کرد و به گله گفت: «خوش!» (یا «باش!»)، یعنی «ایست!» و بعدها همین واژه نام بزرگترین شهر قرقیزستان پس از بیشکک شد. کلمه «خوش» به زبانی فارسی به معنی «خوب» و «نکو» است.

این شهر باستانی دارای زیارتگاه‌ها، مساجد و مدارس اسلامی بسیاری است. یکی از جاذبه‌های اوش حجره بابور، بنیانگذار امپراتوری گورگانیان هند است که در قرن شانزدهم به سبک معماری سنتی اسلامی ساخته شده است. از دیگر آثار تاریخی و فرهنگی می‌توان به مساجد صادق‌بای و شهید تپه، مجسمه‌های توفتوغول ساتیلغانوف، قورمان‌جان داتقا و غیره اشاره کرد.

پارک ملی قرقیز آتا

این مجموعه طبیعی در 40 کیلومتری اوش و در دامنه شمالی رشته‌کوه آلائی قرار دارد و از هر طرف با قله‌های برفی احاطه شده است. اینجا ذخیره‌گاه گیاه‌شناسی به همین نام است که برای حفظ جنگل‌های ارس، زعفران و لاله ایجاد شده است. این پارک شامل چندین تنگه است، از جمله قالدای، مزار و قاراغوی. قاراغوی در بین مردم محلی و گردشگران بیشترین محبوبیت را دارد.

گردشگران سنگ‌نگاره‌های در ژرف‌دره دانگی آراوان را دوست دارند. بر روی صخره‌ها می‌توانید تصاویری از حیوانات و نشانه‌های مذهبی را مشاهده کنید که توسط انسان‌های اولیه ترسیم شده است. همچنین چندین چشمه معدنی در پارک وجود دارد، از جمله توپیا مویون، اسکئی نووکات و غیره.

اکوتوریسم در این مکان به طور فعال در حال توسعه است. پیاده‌روی و اسب‌سواری یک روزه در میان تنگه‌ها همراه با بازدید از بناهای تاریخی هم برای بزرگسالان و هم برای کودکان جذاب خواهد بود.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/20230710/dostoprimechatelnosti-oshskoy-oblasti-1076937307.html>

دیدنی‌های استان جلال آباد

استان جلال آباد ارزش دیدن دارد تا با چشمان خود از کهنترین آثار فرهنگی و تاریخی و جاذبه‌های طبیعی دیدن کنید، از جمله مواردی که در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

استان جلال آباد در جنوب غربی قرقیزستان قرار دارد و جمعیت آن بیش از یک میلیون نفر است. علاوه بر بزرگترین جنگل گردو در جهان، در اینجا زرشک و گل رز وحشی زیادی نیز وجود دارد. در اینجا می‌توانید پرندگان کمیاب را ببینید و با پاراگلایدر پرواز کنید. ماهیگیری، غواصی، اسبسواری و قمیزدرمانی نیز وجود دارد. می‌توانید هم در چادرها و هم در مسافرخانه اقامت کنید.

ذخیره‌گاه طبیعی ساری چلیک

این ذخیره‌گاه بزرگ در 200 کیلومتری شهر جلال آباد قرار دارد. مناظر کوهستانی رشته‌کوه چانتال، جنگل‌های میوه و گردو و هفت دریاچه کوهستانی این مکان را منحصر به فرد کرده است. این ذخیره‌گاه طبیعی در سال 1979 در شبکه جهانی ذخایر زیست‌کره یونسکو قرار گرفت.

ساری چلیک بزرگترین دریاچه ذخیره‌گاه و سومین دریاچه بزرگ قرقیزستان است. در اینجا می‌توانید در امتداد ساحل قدم بزنید یا قایق‌سواری کنید، اما نمی‌توانید ماهیگیری کنید. جنگل انبوهی در نزدیکی دریاچه رشد می‌کنند و در آن می‌توانید بز کوهی، آهو، گوزن، جوجه تیغی، سمور، غرم، گراز و حدود 150 گونه پرنده را ببینید.

ورودی اینجا پولی است و می‌توانید حداکثر تا ساعت دو بعد از ظهر وارد شوید. جایی برای غذا خوردن در این نزدیکی وجود ندارد، پس غذا همراه خود ببرید.

ذخیره‌گاه طبیعی بش آرال

این ذخیره‌گاه سرشار از گیاهان دارویی در 388 کیلومتری شهر جلال آباد قرار دارد. در اینجا بیش از 1500 گونه گیاهی وجود دارد که 30 مورد از آنها در فهرست سرخ ذکر شده است.

در میان رشته‌کوه‌های صخره‌ای و دره‌های رسی، رودخانه بزرگ چاتقال جاری است که مردم محلی آن را «رود پنچ دره» می‌نامند. هر ساله در امتداد این رودخانه رفتینگ برگزار می‌شود. از ورزش‌های خطرناک در اینجا صخره‌نوردی نیز هست. می‌توانید شب را در یکی از یورت‌های بگذرانید که همیشه برای گردشگران باز است.

سد توفتوغول

آب انبار عظیمی به طول 80 کیلومتر در 225 کیلومتری شمال جلال آباد قرار دارد. اطراف آن را تپه‌های سفالی و قلعه‌های کوه احاطه کرده‌اند. می‌توانید در آب انبار شنا کنید و ساحل شمالی آن برای ماهیگیری مناسب است. می‌گویید حتی چتر دریایی و میگو هم در آن وجود دارد که گاهی صید و خورده می‌شود.

می توانید در ساحل جنوبی که یک هتل مناسب کنار جاده و چند مرکز تفریحی دارد که از دوران شوروی باقی مانده است، توقف کنید. همچنین، دو زمین «شرق» (2100 متر) و «جنوب» (2050) برای پروازهای پاراگلایدر در اینجا وجود دارد که قیمت این تفریح حدود 5000 سوم است. آب این سد که برق 30 درصد از خاک کشور را تامین می کند، در زمستان یخ نمی زند و دمای آن در تابستان به بیش از +25 درجه می رسد.

دریاچه قارا سوو

این دریاچه کوهستانی در ارتفاع 2000 متری از سطح دریا در 20 کیلومتری سد توفتوغول واقع شده است و شامل دو دریاچه بزرگ و کوچک است که بسته به زمان روز تغییر رنگ می دهد. در قسمت ساحلی آن زرشک، بارانک و کاج نوئل بلند تین شانی رشد می کنند.

در اینجا می توانید یک کمپ چادری راه اندازی کنید، اما به خاطر داشته باشید که شب ممکن است هوا بسیار سرد باشد، بنابراین باید لباس گرم همراه خود داشته باشید. تعداد گردشگران اینجا بسیار ناچیز است، لذا می توانید در سکوت استراحت کنید.

آرسلان باب

جنگل گردوی آرسلان باب بزرگترین در جهان است که در ۸۰ کیلومتری شمال جلال آباد قرار دارند. به گفته دانشمندان، سن درختان می تواند بیش از هزار سال باشد و ارتفاع برخی از آنها به 30 متر می رسد. هرساله بیش از یک و نیم هزار تن گردو به بار می آورند.

این مکان سرشار از منابع آبی است - آبشارهای بزرگ و کوچک به ارتفاع 80 و 35 متر و دریاچه کول مزار وجود دارد و قله باباش آتا به ارتفاع 4436 متر برای مردم محلی مقدس است. همچنین مراکز تفریحی در این منطقه وجود دارد. بازدید کامل آرسلان باب حداقل سه روز طول می کشد. روایات عامیانه می گویند که اسکندر مقدونی از این جنگل بازدید کرد و گردوی آن را به یونان برد و به همین دلیل آن را گردوی یونانی می نامند (در زبان روسی به گردوی ایرانی - گردوی یونانی می گویند).

مقبره قرون وسطایی شاه فاضل

این مجموعه تاریخی و معماری در 219 کیلومتری غرب جلال آباد واقع شده است. این مقبره را «زیارتگاه مسلمانان دره فرغانه» نیز می نامند. ارتفاع سازه آجری با گنبدی به صورت هرم جناغی تقریباً 16 متر است. دیوارها با کنده کاری ها تزئین شده است. این مقبره متعلق به دوران قراخانیان (آل افراسیاب) است و برای ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو پیشنهاد شده است.

مجموعه شاه فاضل شامل جاذبه‌های دیگری نیز می‌شود، از جمله کوه مقدس آرچا مزار، مقبره الم‌بردار، غار زاهد مقدس، محل اعدام 2700 سرباز مسلمان، مسجد قرن هفدهم، مقبره سفید بولان، جایی که فقط زنان مجاز به ورود هستند و سنگی که به صورت عمودی نصب و به تنگری گرابی اختصاص داده شده است.

قارا قامیش

در قلمرو ذخیره‌گاه طبیعی ساری چلک دریاچه کوچک قارا قامیش وجود دارد که در اطراف آن گل رز وحشی، خولان دریایی و زرشک و همچنین نراد بزرگ سیمیانوف و کاج نوئل تین‌شان رشد می‌کنند. می‌توانید در دریاچه شنا کنید. طول آن 1.5 کیلومتر و عرض آن 500 متر است.

تنگه چیچقان

در 330 کیلومتری جلال آباد تنگه چیچقان وجود دارد که بهشتی برای علاقمندان به فضای باز است. این تنگه شمال و جنوب قرقیزستان را به هم متصل می‌کند. چشم‌انداز کوهستانی به شما امکان می‌دهد کوه‌نوردی و اسکی کنید و در رودخانه پر جوش و خروش به همین نام می‌توانید به ماهیگیری یا رفتینگ بپردازید.

اگر استراحت آرام را ترجیح می‌دهید، می‌توانید در میان کاج‌ها و انبوه زرشک و شاه توت قدم بزنید و دریاچه‌های کوچکی را ببینید. علاوه بر این، به گردشگران پیشنهاد می‌شود اسب‌سواری کنند و قمیزدرمانی را تجربه کنند.

پارک ملی سایمالو تاش

این پارک ملی با وسعت 32000 هکتار در 120 کیلومتری شهر جلال آباد واقع شده است. سایمالی تاش در زبان قرقیزی به معنای «سنگ طرح‌دار» است. در مجموع حدود 90000 سنگ‌نگاره از دوره‌های مختلف تاریخی در این پارک یافت می‌شود که برای ثبت میراث جهانی یونسکو پیشنهاد شده بود.

فقط در تابستان می‌توانید به دیدنی‌ها برسید، بقیه سال این منطقه پوشیده از برف است. همچنین کسانی که از این پارک دیدن می‌کنند از زیبایی مراتع مرتفع کوهستانی گلداز شگفت زده خواهند شد.

تنگه ایتاگار

این تنگه به خصوص در فصل پاییز که برگ‌های نارنجی مایل به قرمز درختان در دریاچه آلپ ساز کول منعکس می‌شود، زیباست. با وجود این که نام آن در زبان قرقیزی به معنای «دریاچه مرداب» است، بسیاری از مردم دوست دارند در آن شنا کنند. ایتاگار در 340 کیلومتری شمال جلال آباد در میان صخره‌ها و کاج‌های بلند قرار دارد.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/20230707/dostoprimechatelnosti-dzhalal-abadskoy-oblasti-1076874106.html>

دیدنی‌های استان ایسیق‌کول

استان ایسیق‌کول محبوب‌ترین استان توریستی در قرقیزستان است. توریسم تاریخی، فرهنگی و پزشکی، کوه‌نوردی، پیاده‌روی، اسب‌سواری، قمیزدرمانی و سایر انواع تفریح در اینجا توسعه یافته است.

مروارید این استان دریاچه ایسیق‌کول است که در زمستان یخ نمی‌زند. اما غیر از آن، دیدنی‌های طبیعی دیگری نیز در اینجا وجود دارد. طی یک روز می‌توانید به چندین مکان با مناظر خیره‌کننده بروید، تنگه‌ها و ژرف‌دره‌ها را ببینید، اسب‌سواری کنید و نوشیدنی‌های ملی را بچشید.

دریاچه ایسیق‌کول

از نظر خلوص آب، ایسیق‌کول پس از دریاچه بایکال در رتبه دوم جهان قرار دارد. نمک زیاد و اقلیم اجازه نمی‌دهد که دریاچه در فصل سرما یخ بزند. متخصصان برای مطالعه گیاهان، جانوران و خواص شیمیایی منحصر به فرد آب به اینجا می‌آیند.

از سمت جنوب، دریاچه توسط کوه‌هایی به ارتفاع 5200 متر احاطه شده است. در شمال جنگل‌های انبوه کاج نوئل وجود دارد. بسته به آب و هوا و نور، رنگ آب از لاجوردی به آبی تیره تغییر می‌کند. این تفرجگاه طبیعی نه تنها برای استراحت فعال، بلکه برای درمان نیز مورد بازدید قرار می‌گیرد. خواص درمانی این دریاچه شناخته شده است. آب خالص، چشمه‌های معدنی و آب و هوای کوهستانی شرایط ایده‌آلی را برای آرامش ایجاد می‌کند. افراد مبتلا به آلرژی، بیماری‌های عصبی، برونشیت، بیماری‌های سیستم اسکلتی عضلانی و دستگاه گوارش در اینجا درمان می‌شوند.

ذخیره گاه طبیعی ساریچات اِرْتاش

در 60 کیلومتری شهر قاراقول، در ارتفاع 3500 متری از سطح دریا، ذخیره‌گاه طبیعی شگفت‌انگیز ساریچات اِرْتاش قرار دارد. این یک مکان بکر و خشن است که در آن می‌توانید حیوانات کمیاب را ببینید. حدود 6000 گرم و 4000 بز کوهی در این ذخیره‌گاه زندگی می‌کنند. در اینجا درندگان نیز وجود دارند، از جمله گرگ و پلنگ برفی و کمیاب‌ترین پرنده شکاری کوهستانی نوک‌اکراسی. این ذخیره‌گاه همچنین چندین دریاچه کوهستانی دارد که شبیه دهانه‌های مریخ پر از آب است.

تنگه گریگوری یف

این تنگه در 60 کیلومتری شهر چولپون آتا قرار دارد و برای کمپینگ که توسط مردم محلی از ژوئن تا سپتامبر برگزار می‌شود، عالی است. در اینجا به شما عکس‌گیری با عقاب و اسب‌سواری پیشنهاد می‌دهند. در تپه‌های محلی خولان دریایی وحشی، تمشک، زرشک و قارچ می‌روید که هنگام جمع کردن آن می‌توانید از مناظر زیبا لذت ببرید: در اینجا کاج نوئل تین‌شان، مراتع آلپ، دریاچه‌ها و دو قله برفی زیبای قوم بل (4200 متر) و ایش‌بولاق (4647) را خواهید دید.

شهر قاراقول

مرکز اداری استان ایسیق کول به دلیل ساختارهای معماری خود شناخته شده است. علاوه بر این، بسیاری از مسیرهای کوهستانی در امتداد تین‌شان مرکزی از قاراقول شروع می‌شود و مثلاً در هفت کیلومتری آن یک پایگاه اسکی به همین نام وجود دارد.

کلیسای تثلیث مقدس که در سال 1895 بر روی ویرانه‌های یک کلیسای قدیمی ساخته شد که در زلزله سال 1889 آسیب دیده بود، جالب توجه است. پنج گنبد هشت ضلعی بر فراز این بنا بلند شده‌اند و برج ناقوسی در ضلع غربی ساخته شده است. دیوارها با کنده کاری اندود و نمای آن با منبت کاری تزئین شده است. این کلیسا دارای چندین تمثال باستانی است که مایه افتخار ویژه روحانیون کپی از «تثلیث مقدس» آندری روبلیوف نقاش مذهبی معروف روس است.

مسجد رنگارنگ دونگان‌ها که بدون یک میخ به سبک معماری چینی دوره چینگ (۱۹۱۱-۱۶۴۴) ساخته شده است نیز جالب توجه است. کارهای مربوط به شالوده و سنگ توسط صنعتگران محلی و کارهای مربوط به چوب توسط چینی‌ها انجام شده است. همچنین چندین موزه در قاراقول وجود دارد که یکی از آنها در مورد زندگی نیکولای پُرووالسکی کاشف و مسافر معروف روس است که قبلاً این شهر به نام او نامگذاری شده بود.

یخچال طبیعی اینیلچک

بزرگترین یخچال طبیعی قرقیزستان بیش از 800 کیلومتر مربع وسعت و دو بخش جنوبی و شمالی دارد که بیش از 70 مسیر کوهنوردی به سوی آن گذاشته شده است. قله‌های معروف خان تنگری، لنین و پوبدا در این منطقه سر به فلک کشیده‌اند. میانگین مدت سفر 21 روز و هزینه شرکت در آن ۲-۳ هزار دلار است. می‌توانید مناظر را از نمای دید پرنده از هلیکوپتر که در پایگاه کوهنوردی «مایدا آدیر» موجود است، مشاهده کنید.

پارک ملی قاراقول

در قلمرو این پارک ملی پایگاه اسکی «قاراقول» برای دوستداران ورزش‌های خطرناک وجود دارد که زمستان اسکی‌بازی و تابستان با تله کابین تفریح می‌کنند. در اینجا شما همچنین می‌توانید با پاراگلایدر پرواز کنید یا با یک برف‌رو به قله کوه بروید.

تابستان یک کمپ کوه‌نوردی در قسمت بالای این پارک طبیعی فعالیت می‌کند که از آن مسیر به سمت قله‌های جیگیت (5130 متر)، قاراقول (۵۲۸۱ متر)، پُرژوآلسُک (۴۲۸۳ متر)، ژوکوف (۴۴۵۰ متر)، تِلمان (۴۴۶۰)، دیمیتروف (۴۴۵۰ متر)، فوجیک (۴۲۱۰ متر) و گاسْتِلو (۴۳۵۰ متر) شروع می‌شود.

جنگل‌های کاج و ارس، مراتع آلپ، دریاچه‌های کوهستانی و آبشارهای کوچک شما را به وجد خواهند آورد. بزرگترین دریاچه محلی آلا کول است. می‌توانید یک سفر یک روزه به آن داشته باشید، اما غذا و لباس‌های ضدآب همراه خود ببرید، زیرا آب و هوای اینجا غیرقابل پیش‌بینی است.

تنگه آلتین آراشان

این تنگه که به خاطر چشمه‌های آب گرمش معروف است در 10 کیلومتری شهر قاراقول قرار دارد. برای شنا استخرهای روباز کوچکی در کنار رودخانه کوهستانی آراشان در نظر گرفته شده است. آب آن شفاف‌بخش است و در تمام طول سال دمای بالایی دارد: 35 درجه در چشمه‌های رادون و 41 درجه در چشمه‌های سولفید هیدروژن.

علاوه بر جنگل‌های کاج نوئل و علفزارهای سرسبز، در اینجا می‌توانید دریاچه یخچالی قاشقا سوو و آبشارهای قولدورک، شارقیراتما، تاش تکتیر را که در قسمت بالایی تنگه قرار دارند، ببینید که تا آن باید حدود ۳-۲ ساعت پیاده روی کنید. قوی‌ترین گردشگران می‌توانند به دیوار یخی غول‌پیکر آق سوو (بیش از 5000 متر بالاتر از سطح دریا) برسند که به دلیل شکل دوزنقه‌ای غیرعادی «چادر» نیز نامیده می‌شود.

تنگه جتی اوغوز

این تنگه 28 کیلومتری شهر قاراقول قرار دارد. در اینجا هفت صخره قرمز قهوه‌ای در یک ردیف قرار گرفته‌اند که از نظر شکل شبیه به گاو نر است (از این رو نام آن به «هفت گاو نر» ترجمه می‌شود). دریاچه‌های کوچک و آبشارهای کوهستانی در قسمت بالایی جتی اوغوز وجود دارد.

در قلمرو تنگه یک منطقه تفریحی- درمانی و بهداشتی به همین نام در کنار یک چشمه آب گرم وجود دارد. نه چندان دور از آن، هر سال یک کمپ یورت برپا می‌شود که در آن می‌توانید یک دوره درمانی با شیر اسب، تیراندازی از کمان، اسب‌سواری و شکار با شاهین بگذرانید.

ژرفدره سَکازْکا (افسانه)

در ساحل جنوبی ایسیق کول در چهار کیلومتری روستای توسور ژرفدره‌ای با صخره‌های رسی وجود دارد که منظره شگفت‌انگیز آن به لطف بادهای بی‌وقفه شکل گرفت است. سفر به سَکازْکا بیش از دو ساعت طول نمی‌کشد، بنابراین می‌توانید این ژرفدره را در مسیر یکی از تنگه‌ها بازدید کنید. با این حال، نباید در هوای بارانی به اینجا بیایید، زیرا در گل خواهید ماند. ضمناً گرفتن عکس‌های بی‌نظیر هنگام طلوع یا غروب خورشید را فراموش نکنید.

تنگه چون قیزیل سو

نام این تنگه در زبان قرقیزی به معنای «سرخ آب بزرگ» است، زیرا آب آن با فرسایش ماسه سنگ قرمز رنگ آجری به خود می‌گیرد. طول تنگه در 60 کیلومتری غرب شهر قاراقول 40 کیلومتر است. این مکان برای کوه‌نوردی، صعود از قله‌ها و یخچال‌های طبیعی بسیار مناسب است. اینجا یکی از بزرگترین یخچال‌های طبیعی کولپاکوفسکی در رشته‌کوه ترسکی آلا توو قرار دارد.

برای استراحت آرام می‌توانید به جنگل‌های مخروطی بروید. در ارتفاع 2000 متری خولان دریایی، توت‌فرنگی وحشی، گل‌رز وحشی، زرشک و قارچ را خواهید دید. گراز، شوکا، بز کوهی، مارموت، کبک برفی، غرم، قرقاول، کرکس و پلنگ برفی در اینجا یافت می‌شوند. در لبه جنگل می‌توانید در چشمه‌های آب گرم جیلی سوو شنا کنید. در بالا ایستگاه فیزیکی - جغرافیایی تین شان است. درست بالای آن یک کوه بی‌نام تنها قامت افروخته است که ارزش از آن بالا رفتن را دارد. از آنجا منظره خیره‌کننده ایسیق‌کول باز می‌شود.

دره جیرغالان

این دره در قسمت شرقی استان ایسیق‌کول و در 60 کیلومتری شهر قاراقول واقع شده است. این مکان محبوب‌ترین مکان برای قمیزدرمانی است. هر تابستان یورت‌های زیادی در این دره برپا می‌شود که می‌توانید دوره‌های قمیزدرمانی را در آن طی و فرهنگ قرقیزی را احساس کنید.

قمیز نوشیدنی است که از شیر اسب به همراه خمیر ترش تهیه می‌شود. این شیر حاوی چربی و پروتئین خیلی کمتری از شیر گاو است، اما ویتامین‌های خیلی بیشتری دارد. قمیزدرمانی یک خدمات منحصر به فرد است که در قر قیزستان ارائه می‌شود و یافتن چیزی شبیه آن در جهان بسیار دشوار است. مصرف دوز قمیز طبق برنامه فردی در شرایط کوهستانی مرتفع و رژیم غذایی خاص تأثیر شگفت‌انگیزی دارد و به سلامتی بهبود می‌بخشد.

توز کول

نمک‌ترین دریاچه قر قیزستان در 70 کیلومتری شهر بالیقچی قرار دارد. هیچ موجود زنده‌ای در این آب وجود ندارد و به گفته ساکنان محلی، این آب دارای خواص درمانی است. هنگام رفتن به توز کول فراموش نکنید که آب شیرین همراه خود داشته باشید تا که بعد از شنا در دریاچه یک دوش بگیرید.

سنگ‌نگاره‌ها در اورنوک

نه چندان دور از روستای اورنوک هزاران سنگ در فضای باز پراکنده شده است که روی آنها سنگ‌نگاره‌هایی - حیوانات، صحنه‌های شکار، جشن‌ها و جنگ‌ها - به تصویر کشیده شده است. برخی از نقاشی‌ها در حال حاضر حدود 4 هزار سال قدمت دارند. علاوه بر این، در قلمرو این موزه طبیعی می‌توانید بقایای تپه‌های تدفین تخریب شده و ساختمان‌هایی را پیدا کنید که به گفته دانشمندان در زمان سکاه و ووسون ساخته شده‌اند. نظریه‌ای وجود دارد که قبلاً معبدی در اینجا وجود داشته است. ساکنان محلی با کمال میل با این موافق هستند و به خواص معجزه‌آسای سنگ‌نگاره‌ها اعتقاد دارند.

مرکز فرهنگی «روح اردو»

این مجموعه شامل 10 مینی موزه، از جمله خانه موزه چنگیز آیت‌ماتوف، تالار هنر و فرهنگ قرقیزی، گالری‌های عکس و هنر، کوشک سایاق‌بای قارالایف، خزانه دانش و پنج معبد کوچک است که هر یک نماد یک دین جهانی - اسلام، کاتولیسیسم، ارتدکس، بودیسم و یهودیت - است. اینچنین در این قلمرو نمایشگاه‌هایی از مجسمه‌ها و نقاشی‌های ساخته شده در تکنیک‌های مختلف وجود دارد و راهنما همه چیز را با جزئیات به شما می‌گوید. شما نه تنها با تاریخ، فرهنگ و زندگی مردم قرقیزستان آشنا می‌شوید، بلکه می‌توانید آواز خواندن، اجرای رقص ملی، شرکت در بازی‌های سنتی و غیره را نیز امتحان کنید.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/20230704/dostoprimechatelnosti-issyk-kulskoy-oblasti-1076786702.html>

دیدنی‌های استان باتکن

استان باتکن برای افرادی که استراحت تحقیقاتی فعال را ترجیح می‌دهند، ایده‌آل است، زیرا پیاپیاده‌روی، کوه‌نوردی، اسب‌سواری، گردشگری فرهنگی، آموزشی و بهداشتی در اینجا توسعه یافته است. محبوبترین مکان گردشگران در استان باتکن، کوه آیگول تاش است. به چه دلیل این کوه مشهور است و چه مناظر دیگری مستحق توجه شما هستند، از این مطلب دریابید.

کوه آیگول تاش

این کوه در 19 کیلومتری جنوب شرقی شهر باتکن واقع شده و قلب استان باتکن محسوب می‌شود. نام خود را به افتخار آیگول گرفته است، دختری که طبق افسانه نتوانست مرگ معشوق خود را تحمل کند و خود را از قله آن پرت کرد. گفته می‌شود، از آن زمان است این «گل‌ماه» به ارتفاع ۹۰-۸۰ سانتی‌متر با گلبرگ‌های نارنجی روشن در دامنه این کوه شروع به رستن کرد. این گل هیچ ربطی به ماه ندارد، اما خورشید «پنهان می‌شود» و فقط در سمت سایه کوه رشد می‌کند.

آیگول یک گیاه بومی است که در اوایل آوریل فقط در استان باتکن دیده می‌شود. این گل کمیاب در فهرست سرخ قرقیزستان درج شده و چیدن آن و چرای دام در محل رویش آن ممنوع است. خیلی‌ها سعی کردند که آیگول را در مکانی دیگر بکارند، اما همه تلاش‌ها ناموفق بود.

غار کانی گوت

این غار که یکی از نقاط کلیدی جاده بزرگ ابریشم بود، در 52 کیلومتری شهر باتکن واقع است و اکنون 6 کیلومتر طول و 100 متر عمق دارد. طبق روایات، گنجینه‌هایی را در داخل غار پنهان کرده‌اند و مردم نام «کانی گوت» را معمولاً به این معنی تعبیر می‌کنند: «هر کی به آن وارد شود، برنمی‌گردد». در ایام قدیم محکومان به مرگ را به این غار می‌فرستادند تا گنجی بیابند و بیرون آورند یا در راهروهای متعدد آن گم شوند و بمیرند. از این بنای فرهنگی در نوشته‌های ابوعلی بن سینا، دانشمند و فیلسوف مشهور ایرانی یاد شده است و در قرن‌های 9 تا 11 معدنچیان در اینجا کار می‌کردند.

قلعه کان

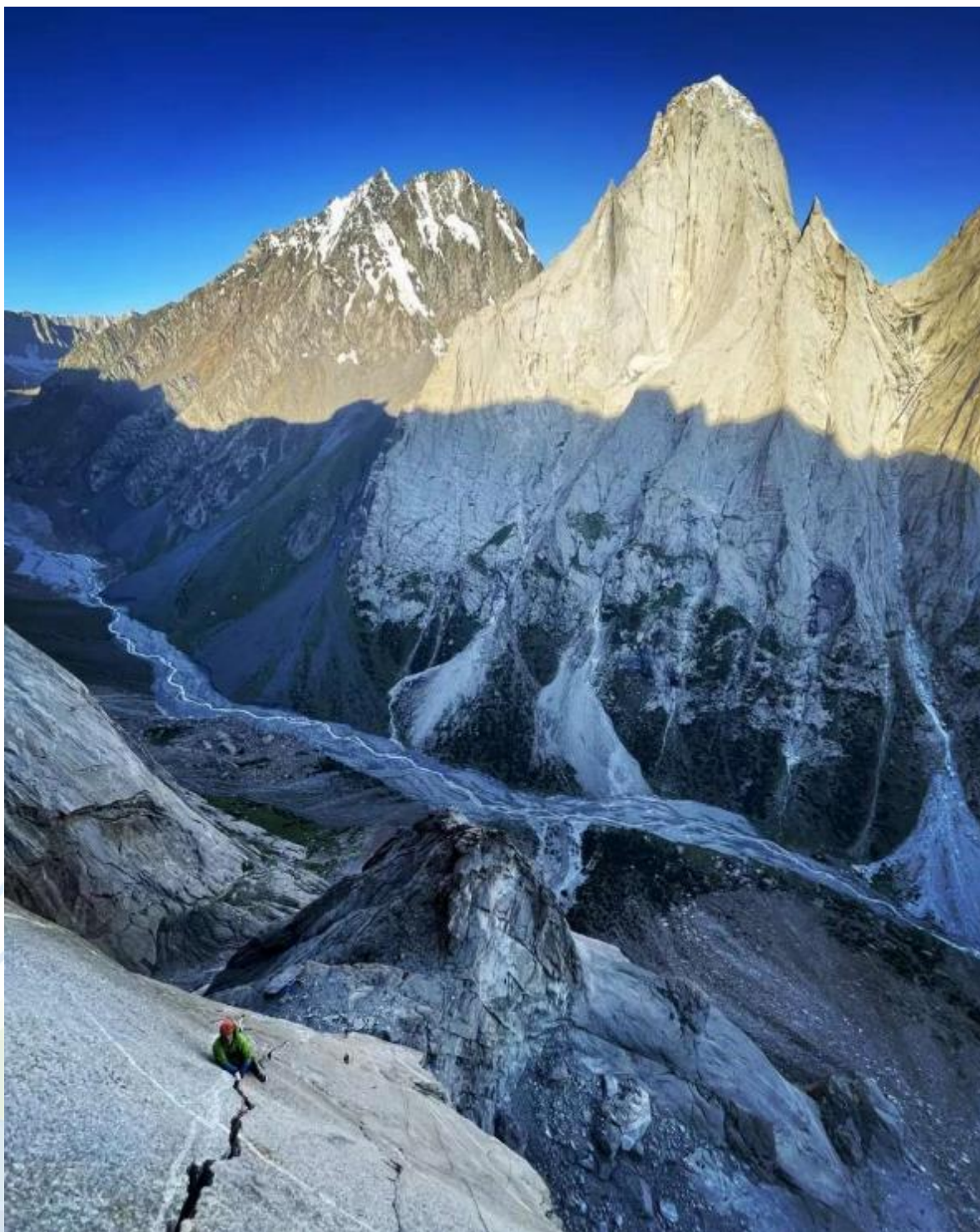
این قلعه که در 60 کیلومتری جنوب باتکن در رشته کوه‌های ترکستان واقع شده است، در قرن هفدهم در زمان حکومت خدایار خان خوقند ساخته شده است. حتی پس از گذشت سال‌ها، می‌توانید دیوارهای قلعه‌ای را ببینید که از خانات خوقند در برابر دشمنان دفاع می‌کرد. این خانات یکی از تأثیرگذارترین دولت‌های آسیای مرکزی بود که از 1709 تا 1876 در قلمرو ازبکستان، تاجیکستان، قرقیزستان، جنوب قزاقستان و ترکستان شرقی وجود داشت. در زمان شوروی یک باغ زردآلو در قلمرو قلعه کاشته شد و ساکنان روستاهای مجاور معتقدند که روح خدایار خان هنوز در آن پرسه می‌زند.

تنگه کاراوشین

این تنگه که در 60 کیلومتری شهر باتکن قرار دارد، مکان مورد علاقه کوهنوردان و گردشگران کوهستانی است. در اینجا قله‌های زیادی وجود دارد، اما تنها سه قله برای صعود مناسب هستند: هرمی (5509 متر بالاتر از سطح دریا)، حسن (4230 متر) و حسین (4378 متر). چمنزارهای کوهستانی، رودخانه‌های متلاطم و یخچال‌های طبیعی این تنگه را تزئین کرده و به زیبایی آن افزوده است. پهنه‌های متروک این مکان را بسیار مرموز و آرام کرده است.

پارک ملی سارکنت

این پارک در فاصله 141 کیلومتری شهر باتکن واقع شده است و مساحت کل آن بیش از 40 هزار هکتار می‌باشد. هدف اصلی این پارک حفظ تنوع زیستی است. پنج دریاچه کوهستانی در این قلمرو وجود دارد که توسط جنگل‌های ارس و صخره‌ها احاطه شده‌اند. بسیاری از حیوانات مندرج در فهرست سرخ در اینجا زندگی می‌کنند، از جمله پلنگ برفی، سیاه‌گوش، خرس قهوه‌ای، عقاب طلایی، بالابان و دال هیمالیایی. همچنین در این پارک بید، خولان دریایی، زرشک و بادام رشد می‌کنند. برای گردشگران و ساکنان محلی یورت‌هایی ساخته شده است که می‌توانید شب را در آن سپری کنید و قمیز و ایران را بچشید.

دریاچه آی کول

این دریاچه در ارتفاع 3000 متری از سطح دریا و در 145 کیلومتری باتکن واقع شده است. آی کول در زبان قرقیزی به معنای «دریاچه ماه» است. مساحت آن تنها 820 متر می‌باشد. از اکتبر تا مارس سطح آب منجمد است. پیاده‌روی در امتداد ساحل امکان‌ناپذیر است، زیرا دریاچه را صخره‌های بزرگ احاطه کرده‌اند. در این منطقه پوشش گیاهی کمی وجود دارد و تقریباً هیچ درختی رشد نمی‌کند. لازم به ذکر است که این جاذبه طبیعی در منطقه مرزی قرار دارد که برای بازدید از آن ممکن است مجوز خاصی لازم باشد، از این رو بهتر است با راهنماها به اینجا بروید.

کوه ساری توو

این کوه که در 35 کیلومتری باتکن قرار دارند، زمانی کف دریای باستانی ساومات بود و در زبان قرقیزی به معنای «کوه زرد» است. مردم ساری توو را «کوه صدف» نیز می‌نامند، چراکه حاوی فسیل‌های بسیاری از نرم‌تنان هتروونتی هستند که در دوره اردویسین وجود داشته‌اند، که تقریباً 485 میلیون سال پیش آغاز شد. از آثار تاریخی اینجا کوره‌های بلندی نیز وجود دارد که در پایان قرن نوزدهم در آنها نقره ذوب می‌شد.

دره قارا توقوی

این دره در 30 کیلومتری باتکن قرار دارد. اینجا یک دریاچه آبی تیره کوهستانی که کمتر شناخته شده اما بسیار زیباست وجود دارد. مسیر از طریق جنگل انبوه کاج نوئل و چمنزار با چمن بلند به آن منتهی می‌شود. نه چندان دور از دریاچه یک یخچال طبیعی به همین نام به طول 1900 متر وجود دارد که در ارتفاع تقریباً 3500 متری از سطح دریا واقع شده است. این دره برای پیاده‌روی و اسبسواری بسیار مناسب است.

منبع: <https://ru.sputnik.kg/20230627/dostoprimechatelnosti-batkenskoy-oblasti-1076580276.html>

دیدنی‌های استان نارین

اکوتوریسم در استان نارین به دلیل دریاچه‌ها، ذخیره‌گاه‌های طبیعی و دره‌های آن خیلی توسعه یافته است. استان نارین در مرکز قرقیزستان واقع شده است و مرتفع‌ترین و سردترین قسمت کشور محسوب می‌شود. دمای اینجا گاهی اوقات به منفی 40 می‌رسد، اما تابستان اینجا خنک است. معمولاً مسافران دوست دارند در یورت‌های راحت اقامت و وحدت با طبیعت را احساس کنند.

دریاچه کول اوکوک

این دریاچه بین بخش شمال شرقی رشته‌کوه ترسکی آلاتوو و 121 کیلومتری بیشکک قرار دارد. فرض بر این است که کاروان‌های راه بزرگ ابریشم از اینجا از طریق گذرگاه توروگارت به کاشغر چین می‌رفتند. آب دریاچه بسیار سرد است، بنابراین نمی‌توانید در آن شنا کنید، اما می‌توانید از سکوت و زیبایی دور و بر آن لذت ببرید. ماهی قزل‌آلای سوان که از ارمنستان آورده شده است، در آب‌های محلی زندگی می‌کند. در این منطقه درختانی نمی‌رویند اما در چمنزارهای کنار دریاچه فرش‌هایی از گل‌ها متنوع، از جمله ادلویس معروف وجود دارد.

حیوانات مختلفی در این قلمرو یافت می‌شوند، از جمله گرگ، روباه، مارموت، خرگوش و بز کوهی. تابستان اینجا چوپانانی زندگی می‌کنند که دام را به مراتع می‌برند. مسافران می‌توانند یورت‌های دنج را برای شب اجاره کنند. در مجاورت دریاچه‌ای که عمق آن 17 متر است، می‌توانید پیاده یا سواره به کوه‌پیمایی بروید.

دریاچه کل‌سوو

این دریاچه آبی روشن با منشا یخچالی در 150 کیلومتری نارین قرار دارد. ماهی در آن نیست، اما حیوانات وحشی در نزدیکی آن زندگی می‌کنند و اگر خوش‌شانس باشید، می‌توانید گرم‌ها را ببینید. کل‌سوو توسط صخره‌های شیب‌دار با غارهای فراوان احاطه شده است. طول دریاچه 9 کیلومتر است، اما عمق آن تنها پنج تا ده متر می‌باشد. این دریاچه در نزدیکی مرز چین قرار دارد، بنابراین از شما یک مجوز عبور مرز درخواست می‌شود که باید از قبل آن را تهیه کنید. اما منظره خیره‌کننده ارزش این زحمات را دارد. برای لذت بردن کامل از مناظر محلی، توصیه می‌شود قایق‌سواری کنید. این دریاچه به دلیل یکی از ویژگی‌های آن چنین نامگذاری شده است. کل‌سوو در زبان قرقیزی به معنای «آب جاری» است و گاهی اوقات دریاچه ناپدید می‌شود و به غارهای زیرزمینی می‌ریزد و بعداً باز می‌گردد.

معادن نمک چون توز

در بخش قوچقور در 140 کیلومتری بیشکک معادن نمک شفابخش وجود دارد که همه چیز را برای راحتی بازدیدکنندگان دارند، از جمله تخت، تلویزیون، صندلی راحتی و کتابخانه. برای احساس تغییرات در بدن، باید یک تا دو هفته در اینجا زندگی کنید. نمک محلی می‌تواند آلرژی، روان‌رنجوری و آسم برونش را درمان کند. این روش درمانی، غاردرمانی نامیده می‌شود. اگر فقط می‌خواهید معادن را از داخل ببینید، باید هزینه ورودی بپردازید و راهنما یک گشت کوتاه در اختیار شما قرار می‌دهد. چون توز در زبان قرقیزی به معنای «نمک بزرگ» است و نزدیکترین روستا نیز همین نام را دارد. دمای هوا در تمام فصول سال در معدن ۱۰-۸ درجه است.

چشمه سوزان

در قوچقور چشمه‌ای سوزان وجود دارد که از دل زمین می‌زند بیرون و به دلیل وجود گازهای موجود در آب می‌تواند مشتعل شود. مردم محلی معتقدند که چنین آبی به خلاص شدن از شر بیماری‌های پوستی و مشکلات معده کمک می‌کند. اما بیش از حد از آن نوشیدن خوب نیست، زیرا ممکن است حالت تهوع ایجاد شود. در ضمن بعضی‌ها فقط به خاطر دیدن اینکه چطور این چشمه می‌سوزد، به اینجا می‌آیند. این پدیده طبیعی شگفت‌انگیز در 121 کیلومتری نارین قرار دارد.

تاش رباط - بنای تاریخی معماری

بنای ارزشمند فرهنگی و تاریخی تاش رباط در 90 کیلومتری نارین قرار دارد. این کاروانسرا باستانی در نزدیکی مرز چین و بخش مهمی از جاده بزرگ ابریشم است. در سال 1980 وزارت فرهنگ قرقیزستان بازسازی تاش رباط را انجام داد و پس از آن شروع به نمایش آن برای گردشگران کرد. این بنای مربع شکل که دروازه اصلی آن به سمت شرق است، از اتاق‌ها، گذرگاه‌های مخفی و حتی زندان‌هایی تشکیل شده است که اسرار تاریخ مردم عشایر را در خود نگه می‌دارند.

دریاچه سون کول

دومین دریاچه بزرگ قرقیزستان که در نتیجه ذوب یخچال‌های طبیعی شکل گرفته است، در 280 کیلومتری بیشکک قرار دارد. به دلیل آب و هوای سرد، تا سال 1959 هیچ گونه ماهی در آن نبود، اما بعداً گونه‌های مختلف ماهی را به مقدار زیادی برای پرورش به اینجا آوردند. پلنگ برفی، گرگ و روباه در نزدیکی کوه‌ها زندگی می‌کنند. در اینجا درختان کمی وجود دارد، اما گیاهان دارویی مختلف این را جبران می‌کنند. این دریاچه همچنین توسط چمنزارهایی احاطه شده است که در تابستان دام‌ها در آنجا چرا می‌کنند. خود چوپان‌ها در یورت‌ها زندگی می‌کنند. یک واقعیت جالب این است که در مجاورت دریاچه سنگ‌نگاره‌های باستانی زیادی وجود دارد که ثابت می‌کند قرن‌ها پیش در اینجا چوپان‌ها دام را می‌چراندند.

از اواخر سپتامبر تا تابستان آب در سون کول یخ می‌زند. در زمستان دما می‌تواند به منفی 20 برسد و در تابستان به ندرت از مثبت 15 تجاوز می‌کند. بنابراین بهتر است در فصل گرم سال از این دریاچه دیدن کنید. در اینجا می‌توانید اسب‌سواری و ماهیگیری را یاد بگیرید. تنها ساختمان در اینجا در بخش شمالی دریاچه وجود دارد و آن هم مقبره تایلانق پهلوان، قهرمان مردم قرقیز است که در پایان قرن 18 زندگی می‌کرد.

ذخیره‌گاه طبیعی نارین

در قلمرو این ذخیره‌گاه گونه‌های کمیاب از حیوانات مندرج در فهرست سرخ قرقیزستان زندگی می‌کنند. در مجموع حدود 80 گونه پرنده و 50 تا 80 گونه پستاندار در اینجا یافت می‌شود. مساحت کل ذخیره‌گاه 37 کیلومتر مربع است که به منظور پرورش گونه‌های ارزشمند حیوانات وحشی، گیاهان و حفاظت از ساختارهای زمین‌شناسی نادر ایجاد شده است.

تپه قلعه قوشوی قورغان

این بنای تاریخی در 25 کیلومتری روستای آت‌باشی قرار دارد. قوشوی قورغان در زبان قرقیزی به معنای «قلعه قوشوی» است. این نام یکی از نزدیکان ماناس، قهرمان ملی مردم قرقیز است. افسانه‌ای وجود دارد که قوشوی بود که این قلعه را به طول بیش از یک کیلومتر برپا کرد. در قرن ۷-۱۰ میلادی در اینجا یک شهر بزرگ وجود داشت، اما حتی یک ساختمان تا به امروز باقی نمانده است. تنها گواه وجود آن گودال‌های عمیق کوره‌های آجرپزی است. در آن زمان ارتفاع قلعه به 10 متر می‌رسید. قوشوی قورغان در جاده بزرگ ابریشم قرار داشت و یکی از میراث تاریخی و فرهنگی قرقیزستان است. تمام وسایل خانه، اسلحه و البسه عشایر در موزه محلی به نمایش گذاشته شده است.

تنگه کوکومرن

تنگه کوکومرن منطقه‌ای بین دره‌های سووسامیر و جوْمغال است که در آن رودخانه زیبایی به همین نام از میان کوه‌ها جریان دارد. این تنگه که از سنگ‌هایی به رنگ‌های زرد و قرمز تشکیل شده و 30 کیلومتر طول دارد، در 200 کیلومتری بیشکک قرار دارد. جاده اینجا برای سفر با ماشین یا دوچرخه مناسب است و در کنار رودخانه مکان‌های بسیار خوبی برای تفریح و پیکنیک وجود دارد.

سد اورتو توقوی

اولین سد قرقیزستان که سال 1956 ساخته شد، در 139 کیلومتری بیشکک قرار دارد. سد عظیم اورتو توقوی بر روی رودخانه چو در ارتفاع 1700 متری از سطح دریا واقع و توسط کوه‌ها احاطه شده است. هدف اصلی از ساخت آن احیای زمین‌های کشاورزی در قرقیزستان و قزاقستان بود. دمای آب در اینجا حتی در تابستان پایین می‌ماند. طول سد 18 کیلومتر، عرض 3 تا 5 کیلومتر و عمق آن 47 متر است. انواع مختلف ماهی در اینجا یافت می‌شود، از جمله قزل آلا، دوچینه، سینه‌چاک و سفیدماهی. اینجا جای محبوب علاقمندان به ماهیگیری و رفتینگ است.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/20230621/dostoprimechatelnosti-narynskoy-oblasti-1076424070.html>

دیدنی‌های استان تالاس

تالاس در شمال غربی قرقیزستان واقع شده و کوچکترین استان قرقیزستان است. از سفر به این استان خنکای کوه، طبیعت زیبا و مناظر تاریخی را به یاد خواهد ماند. این استان آثار تاریخی منحصر به فردی دارد و ساکنان بومی به طبیعت محلی که سرشار از حیوانات و گیاهان است، افتخار می‌کنند.

مجموعه تاریخی و فرهنگی ماناس اردو

مجموعه ماناس اردو که حماسه ماناس بزرگوار و 40 رزمنده او را در خود جای داده است، در روستای تاش آریق در 22 کیلومتری شهر تالاس واقع شده است. در ضمن جالب است بدانید که این حماسه در کتاب رکوردهای گینس ثبت شده است. در مرکز این مجموعه گنبد ماناس قرار دارد و طبق روایات او در این مکان دفن شده است. این مکان تصادفی انتخاب نشده است، زیرا وطن قهرمان مردم قرقیز تالاس است، اما دانشمندان ادعا می‌کنند که مقبره او متعلق به دولت آل افراسیاب است و دختر خان در آنجا آرمیده است. این بنا با خشت تراشیده تزیین شده و بالای آن با گنبدی مخروطی شکل پوشیده شده است. در وسط «ماناس اردو» پارکی با بناهای یادبود قهرمانان حماسه وجود دارد. مؤسسه مطالعات ماناس، موزه و یورت ویژه نیز در اینجا وجود دارد که می‌توانید اجرای حماسه توسط ماناس‌خوانان را به صورت زنده بشنوید.

قله ماناس

این قله به نام قهرمان حماسه ملی نامگذاری شده است و در بین بقیه به دلیل سختی خود متمایز است - هر کوه‌نوردی موفق به رسیدن به قله نمی‌شود. این بالاترین نقطه دره تالاس است که 4482 متر بالاتر از سطح دریا است و شیب صعود می‌تواند به 50 درجه برسد. این قله در 45 کیلومتری شهر تالاس قرار دارد.

پارک ملی پش تاش

پش تاش در زبان قرقیزی به معنای «پنج سنگ» است. این پارک در 25 کیلومتری تالاس قرار دارد. روایات عامیانه می‌گویند که روز روزگاری پنج سارق در این منطقه بوده‌اند که به دلیل جنایات خود به سنگ تبدیل شدند. این پارک به طول 30 کیلومتر دارای تنوع بسیار زیادی از گیاهان و جانوران است. هشت دریاچه کوهستانی در این ذخیره‌گاه وجود دارد که بزرگترین آنها به نام پش تاش 28 عمق و در تنگه‌ای به همین نام قرار دارد. در اینجا حدود 800 گونه گیاهی و 2000 گونه حشره و حیوانات کمیاب زندگی می‌کنند، از جمله گوسفند کوهی، خرس قهوه‌ای، سیاه‌گوش ترکستانی، پلنگ برفی، عقاب طلایی، دال هیمالیایی، بالابان (صقر)، قزل‌آلای رنگین‌کمان، دوچینه و سینه‌چاک در رودخانه پش تاش یافت می‌شود. این پارک شامل چهار تنگه پش تاش، کولبا، کوموش تاگ و اورمارال است. دامنه تنگه‌ها پوشیده از جنگل‌های ارس است. علاوه بر ارس، کاج نوئل تین‌شان و نراد سمیانوف نیز وجود دارد. این ذخیره‌گاه که برای حفظ طبیعت استان تالاس ایجاد شده است، توسط رشته‌کوه‌های متعدد احاطه شده است و از بالای کوه‌ها رودخانه‌ای سرازیر می‌شود که از یخچال‌های طبیعی کوهستانی سرچشمه می‌گیرد.

سد کیروف

سد کیروف در تنگه چون قاپقا، در 54 کیلومتری تالاس، جایی که قبلاً روستای کیروف در آن قرار داشت، قرار دارد. در سال 1975 برای آبیاری زمین در دره تالاس و قزاقستان ساخته شد. طول آن 256 متر، ارتفاع - 86 و عمق - 7 است. در روزهای خاصی می توان خروج آب از سد را مشاهده کرد. آب از آببند بیرون می ریزد و ستون عظیمی از مه را تشکیل می دهد. در تابستان می توانید در اینجا شنا کنید و پیکنیک داشته باشید، در بهار و پاییز می توانید به ماهیگیری بروید.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/20230621/dostoprimechatelnosti-talasskoy-oblasti-1076424649.html>

Հասարակական կրթություն
Արմ. Բաղդասարյան
Հանրային Հանձնարարություն
և Կրթական Բաժանում
ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարություն

